

Міністерство освіти і науки України
Ужгородський національний університет

Федір КУЛЯ, Ярослава РАК

*Між Карпатами
і Альпами*

НАРОДНІ ПІСНІ
НІМЦІВ ЗАКАРПАТТЯ

Fedir KULJA, Jaroslawa RAK

*Zwischen Karpaten
und Alpen*

VOLKSLIEDER
DER DEUTSCHEN VON ZAKARPATTJA

ВБК 85.313(4 УКР – 4 Зак.) + 82.3(4 УКР – 4 закар.) – 43
К 90

УДК 784.4(477-87)=112·2+398·8

Збірка «Народні пісні німців Закарпаття» має чотири розділи – «Історичні та журливі пісні», «Ліричні пісні», «Жартівливі пісні», «Коліскові та дитячі пісні». У них подані німецькі народні пісні такими, якими вони були у XVIII – XIX століттях, щоб залишити у спадок прийдешнім поколінням коштовні перлини німецьких говірок тих регіонів, вихідцями з яких були німці-переселенці.

Збірка адресована широкому загалу читачів, зокрема учням шкіл, студентам, вчителям, вихователям дитячих садків, самодіяльним художнім колективам і всім тим, кому небайдужі сторінки історії, культури і духовності краю.

Запис текстів і мелодій, упорядкування, підготовка текстів, вступна стаття, підридковий переклад усіх текстів з німецької мови на українську, словник німецької говіркової лексики та коментар маловживаної лексики – Федора КУЛІ.

Розшифровка мелодій – Ярослав РАК.

Рецензенти:

Іван Чолос, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри іноземних мов УжНУ;

Микола Попенко, композитор, заслужений артист України, голова Закарпатської обласної організації Національної Ліги композиторів України;

Микола Олашин, кандидат історичних наук, доцент кафедри нової і новітньої історії та історіографії УжНУ.

Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою Ужгородського національного університету, протокол № 1 від 22.05.2002 року, та правлінням обласного товариства німців Закарпаття «Відродження».

Видання здійснено за сприяння
Закарпатської облдержадміністрації,
Ужгородського національного університету,
управління культури Закарпатської облдержадміністрації,
Закарпатської наукової лабораторії –
філії Українського центру культурних досліджень,
обласного товариства німців Закарпаття «Відродження»
та товариства «Україна – Фальц» (Німеччина).

Усі права застережені.
Alle Rechte vorbehalten
© Ф.А.Куля, Я.П.Рак,
2002

ISBN 966-7186-75-X
ISBN 966-7400-23-1

Народна пісня німців Закарпаття

Справжнє відродження культурного життя національних меншин неможливе без урахування й осмислення їх національної культури, яка є засобом збагачення і розширення власне й української культури. Культура кожного народу створюється його мовою, історією, духовністю. В інтернетічному просторі вона переплітається з національною культурою як навколишніх, так і більш віддалених народів, оскільки її витoki – це надбання не одного народу чи етнічної групи.

Перспектива часу і простору держави залежить від культури, досвіду минулого, який вона має, а не від конфронтації чи якихось політичних кон'юктур. Водночас ми не повинні знаходитись і під сильним впливом минулого.

У сучасних умовах потрібно відроджувати минулі надбання нашої духовності, створювати нові, примножувати їх, змінюючи, відповідно до нових умов, їх зміст, форму і філософію.

Та все ж народна пісня, звичаї, обряди і народна мудрість не можуть і не повинні заступати нових наукових підходів у розвитку національних культур.

Штрихи до історії німецьких поселень на Закарпатті

Закарпаття – споконвіку поліетнічний край. У поліетнічному регіоні Українських Карпат етнічні спільноти у процесі співжиття постійно контактують і при цьому формуються етнічні самооцінки сусідів. У міжетнічних взаємовідносинах можна виявити інтегруючі і деінтегруючі процеси. Вони зафіксовані не тільки в історичних документах, але й у тій чи іншій мірі відобразилися у фольклорі і художній літературі [1].

Німецький етнос посідає чільне місце не тільки в його історії, але й в історії України.

Посилання на використану літературу див. с. 158.

Історія німців на Закарпатті сягає в сиву давнину, а саме: у XII–XIII століття, коли у Верхньому Потиссі Карпатського регіону поселилися німці з Саксонії [2]. Це була перша хвиля переселення німців на Закарпаття [3].

Кінець XVII і кінець XIX століть характеризуються другою наймасовішою хвилею переселення німців на Закарпаття з різних регіонів Німеччини – Баварії, Саксонії, Франконії, а також із Австрії, Словаччини, Чехії [4].

Історія німців-переселенців другої хвилі на теренах краю – непересічна, як і їхня доля. Феномен їх самотності полягає в тому, що, проживаючи майже триста років в інтеретнічному просторі, вони зберегли рідну мову, культуру, духовність.

Під час освоєння нових необжитих місць поселення перед німцями-переселенцями постало чимало проблем як побутових, так і соціально-культурних. Німці-переселенці були свідомі того, що без збереження рідної мови в інтеретнічному просторі занепадуть національна свідомість, історична пам'ять народу...

Мова – хрест етнічних культур. Вона виконує важливу етнотворчу і етнооб'єднуючу функції і найтісніше пов'язана з культурно-побутовими особливостями народів, оскільки їх культура, особливо духовна, найважливіше виражається рідною мовою [5]. Іншими словами, у мові закована життєдайна сила, яка з розвитком суспільства збагачується, передається з покоління в покоління, завдяки чому народ зберігає свої традиції, національну культуру, свою самотність. Водночас мова належить до найбільш стійких і чітко зовнішньо виражених складових культур народу, тобто виступає *етнодиференціюючим фактором*, який закладається у сім'ї, церкві і школі національної меншини [6]. У ту сиву давнину родина німця-переселенця була (і нині такою є) акумулюючим фактором збереження в умовах інтеретнічного простору рідної мови, національної культури, звичаїв, обрядів і традицій.

Родина як суспільний осередок охоплює важливе коло діяльності, створює основу для народження і виховання наступного покоління, є фундаментом єдності і родинних зв'язків поколінь [7].

Німці-переселенці на теренах краю тривалий час залишалися одномовними, не вступали в контакт з іншими етносами, які проживали поруч, не укладалися і міжетнічні шлюби. Ділові і культурні відносини між німцями і українським населенням були незначними. Їх стримували відмінність у господарюванні, виробничому та культурному досвіді, належність до різних конфесій. Це та інші обставини того часу наклали свій відбиток і на народну німецьку пісню, її поширеність і розвиток. Однак належність до різних конфесій у ті часи була основним бар'єром у зближенні та асиміляції, хоча не ніколи не призводило до якихось конфронтацій чи ворожих настроїв.

У XVIII–XIX століттях серед німців-переселенців був поширений принцип *етнічної ендогамії* (з гр. *endos* – в середині та *gamos* – шлюб), тобто обрання чи наречену шукали за походженням і багатством. Принцип *ендогамії* був більш тривалим на селі, ніж у місті. У містах через об'єктивні обставини – спільна праця у солекопальнях, на фабриках, заводах – коло самоізоляції поступово руйнувалося, руйнувалася і зависа недовіри. У різні періоди історії Закарпаття маємо й відповідне зменшення амплітуди самоізоляції німців.

Крім мовних і соціальних передумов, з часом склалися й психологічні передумови для вирівнювання ментальних рис німців з ментальністю місцевого українського населення, а також представниками румунського, угорського, болгарського та інших етносів, що було викликано спільним простором проживання і однаковими економічними, соціальними та кліматичними умовами [8].

Не менш важливою функцією німецької родини тих часів було збереження самотності, формування національної свідомості, нагромадження і передача молодому поколінню національно-культурних надбань та цінностей.

У XVIII–XIX століттях переселенці не мали своєї католицької церкви. Єдина католицька церква була у Мукачеві. Основною і єдиною книгою життя для переселенців була Біблія, яку вони привезли з собою в Карпати. Вона визначала їх моральні устої і критерії життя. Будучи правовірними католиками, переселенці твердо дотримувалися основних християнських заповідей і вчили цього своїх дітей. Навіть не маючи власної церкви, на той час вони свято дотримувалися постів і релігійних свят за церковним календарем [9]. Церковні канони визначали, особливо у XVIII–XIX століттях, і духовний світ німецького переселенця.

З середини XIX століття досить інтенсивно відбувалося будівництво дерев'яних церков, каплиць у тих німецьких селах, де компактно проживали німці (проживали німці у 80 селах. – Ф.К.), а общини були спроможні утримувати священика і кантора. Німецька церковна пісня, як і світська, колядка, проповідь священика зберігали у вірників спогади про своє походження, про рідну мову, духовність. Саме церква була чи не єдиним закладом, який у свідомості німців-переселенців залишався як центр культурного і освітнього життя в інтеретнічному просторі Закарпаття.

Німці-переселенці були свідомі й того, що, крім родини, церква і школа є складовим фактором збереження рідної мови, національної культури і духовності. У 1778 році в селі Німецька Мокра (Deutsch Mokra) на Тячівщині було відкрито першу на Закарпатті німецьку школу [10]. Це була єдина німецька общинна недільна

школа у Карпатському регіоні. Вчителем був общинний писар Леопольд Лідл.

Німецькі общинні недільні школи, як правило, функціонували в осінньо-зимовий період і не мали жодної підтримки з боку комітату чи цісарського двору. Відкриття шкіл вимагали саме життя, його економічний та соціально-культурний розвиток. Політика гноблення краю тогочасними державними структурами не була зацікавлена у відкритті шкіл національних меншин. Вони дотримувалися добре вивіреного часом постулату: «Якщо хочеш знизити національну культуру народу, його духовність, почни із школи». Денационалізація школи веде до загибелі нації, і першими відчувають на собі цю трагедію національні меншини. Навчальними предметами у школах, залежно від освіти вчителя, були арифметика, історія, письмо, спів. Державної програми чи якогось державного регулювання навчальними процесами не було. Чітке місце у навчанні посідали етнокультура та етнопедогогіка. Діти вивчали звичаєво-обрядові пісні, танці, традиції, перекази, легенди, вірування, прикмети, пов'язані з релігійними святами. Недільні німецькі школи на початку ХХ століття функціонували у 65 німецькомовних селах з вісімдесяти і проіснували до початку Першої світової війни.

Німецька народна пісня німців Закарпаття та її став в інтеретичному просторі

Збірка «Народні пісні німців Закарпаття» виходить вперше на теренах краю, хоча німці, австрійці проживають в інтеретичному просторі Закарпаття з кінця ХVІІ століття. Це були переселенці з різних німецькомовних районів, зокрема з Франції, Баварії, Саксонії, Шварцвальда, Австрії, Богемії (Чехії) та Сліша. Весь попередній розвиток Закарпаття в контексті його історії був позначений численними лихоліттями суб'єктивного і об'єктивного характеру, але жоден з народів краю повністю не асимілювався, не зник.

У роки тоталітаризму (1944–1989) німці краю чи не найбільше постраждали від більшовицького тоталітарного режиму. У ці роки німецька родина була єдиною берегинею рідної мови, народної пісні, духовності.

Укладаючи збірку, а це праця декількох років пошуку, ми добре усвідомлюємо відповідальність, беручи до уваги поради Івана Франка, який у Передньому слові до «Студій над українськими піснями» пише: «Але слідом за цим елементарним ділом (записом. – Ф.К.) виривають інші, далеко важливіші проблеми: зв'язок пісні з життям і його інтересами, зв'язок з історією народу, його національною свідомістю та соціальним почуттям, зв'язок із загальною еволюцією народу, з хронологією його подій, з психологією його творчості» [1].

Звичайно, подаючи німецьку народну пісню у контексті історії краю, у його суспільно-економічному і соціально-культурному розвитку, у просторі і часі, маємо деякі зміни у текстах пісень, відповідно до нових умов і обставин, що є акрапленням до тексту як окремих слів, словосполучень, ба, навіть, і цілого тексту пісні, без зміни мелодії, хоч би з огляду на те, що простіше вкласти в мелодію новий текст, ніж написати її.

Народні пісні віддзеркалюють не тільки винахідливість однієї людини, але рельєфно виражають нарід з власними мистецькими і життєвими тенденціями, власним світосприйманням, досвідом. Виникнення народної пісні – продукт його духовного творіння, вираження його інстинкту. У народній пісні віддзеркалюються його мова, історія, думки і помисли, мораль, етика і естетика, світобачення тощо.

Німець-переселенець, опинившись на нових місцях проживання, необжитих, неокультурених і майже обезлюднених тогочасного Закарпаття, мав чимало проблем як соціального, так і духовного характеру. Адаже там, на батьківщині, він залишив обжиті місця, домівку, рідних і близьких. Саме у ці хвилини єдиною розрадою була народна пісня, материнська пісня, яка була й втіхою, а з іншого боку, виконувала й функцію адаптації переселенця до нових умов проживання як соціально-побутових, так і кліматичних. Це досить чітко простежується у пісні «Karpatenland» («Земле Карпатська»). У Свалявському та Мукачівському районах ця пісня відома як «Karpatenlied» («Пісня Карпат»). Показовим у пісні є те, що її мелодія – це мелодія відомої німецької народної пісні «Hoch am Himmel strahlt» («Високо на небі сяє сонце»), хоча текст повністю новий – відповідно до нових умов і обставин проживання.

Порівняймо:

Hoch am Himmel strahlt

Hoch am Himmel strahlt
das helle Sonnenschein,
Aber meine Traenen
trocknen nicht.
O, du mein stilles Tal,
O, du mein Heimatland
hatt ich dich doch
nur einzig's Mal.

Karpatenland

Droben vom Gebirge scheint
ein helles Licht,
Aber meine Traenen
trocknen nicht.
O, du Karpatenland,
O, du mein Heimatland,
Sehe ich dich nur
einzig's Mal.

Пісня «Karpatenland» датується 1855 роком в Усть-Чорній (кол. Koenigsfeld). Автор перелицьованого тексту невідомий, що власни-

ва багатьом народним пісням. Звичайно, що автор пісні був. Ми припускаємо, що ним міг бути Гедді Зайдель (Heddy Seidel) – службовець лісової управи. Г.Зайдель відомий як автор кількох балад, зокрема балади «Karpaten» («Карпати») 1850 року. Текст балади «Карпати» досить тісно переплітається з текстом пісні «Karpatenland» («Земле Карпатська»).

Вкраплення нових слів чи заміна їх перекладом-відповідником маємо у багатьох піснях, а це заміна словосполучень чи окремих слів таких, як «Bayerische Winde» – «Karpaten Winde», «Im deutschen Tal» – «In Karpaten Tal», «Schwarzwald» – «Karpatenwald», «Alpenwiese» – «Karpatenwiese» тощо.

Досить популярними серед німців Закарпаття були і лишилися понині тужливі пісні. До них можна віднести: «Lied eines Landmanns in der Fremde» («Пісня земляка на чужині»), «Sehnsucht nach der Heimat» («Туга за батьківщиною»), «Gelsendorf, ich muss dich lassen» («Прощай, мій Gelsendorf»), «Heimweh» («Ностальгія») та ін.

Укладаючи збірку, яка має чотири розділи, – «Історичні пісні», «Ліричні пісні», «Жартівливі пісні», «Коліскові та дитячі пісні», ми вбачали своє завдання і в тому, щоб подати німецьку народну пісню такою, якою вона була у XVIII–XIX століттях, у її, по можливості, первозданному вигляді, і, таким чином, залишити у спадок прийдешнім поколінням дорогоцінні перлини німецьких говірок тих регіонів, вихідцями з яких були переселенці.

Простежити територіальне походження перших переселенців можна і на основі їх прізвищового складу, оскільки німецькі прізвища перебувають у тісному і нерозривному зв'язку з діалектними (говірковими) – Ф.К.) особливостями регіону, де виникло певне прізвище, що робить їх відносно «прив'язаними» до певної території [12].

Веручи до уваги ці обставини, ми досить ретельно підходили до добору виконавців-респондентів. Наші виконавці-респонденти до установлення в Закарпатті радянської влади (1945) закінчили німецькі народні школи чи навчалися в них, а окремі згодом здобули вищу фахову освіту, стали вчителями німецької мови. Такий добір виконавців-респондентів сприяв збереженню мовностилістичних реалій німецької мови (говірок) – Ф.К.), які були нормою спілкування у XVIII–XIX століттях. (Наші виконавці-респонденти добре володіють і вільно розмовляють як сучасною стандартною німецькою мовою, так і відповідними німецькими говірками відповідного регіону Німеччини чи Австрії. – Ф.К.). У цьому відношенні німецька община на Закарпатті є унікальною лабораторією для мовознавців-діалектологів, істориків, етнографів і фольклористів завдяки шарам «живої» німецької розмовної мови на рівні відповідних говірок Німеччини чи Австрії. І хай не дивує читача, виконавця чи

дослідника, що в книзі мають місце незначні відхилення від норм сучасної стандартної мови, а також як і вживання архаїзмів. Крім того, у збірці ми дотримувалися й рекомендованих нових норм і правил німецького правопису, прийнятого у 1995 році – «Zur neuen deutschen Rechtschreibung» («Новий німецький правопис»). Це зокрема стосується правопису умлятованих голосних «ä» – «ae», «ö» – «oe», «ü» – «ue», як і норм сучасних вимог передачі німецьких дифтонгів українською мовою: «ei» – «ай» (Rhein – Райн, а не як раніше – Рейн) і т.п.

У мовностилістичному аспекті характерними для німецької народної пісні є:

широке вживання таких стилістичних засобів, як *enimemu*: die ziehenden Wolken; wunderschoene blane Auglein; schoenstes Kind; fein's Maedchen;

порівняння: es glaenzt so herrlich als der Sonnenschein. Der Weg ist weit und der Berg ist hoch;

повторення: so weit, so weit von hier; in den gruenen, gruenen Heide; ich weine un meine Ehre;

оживання зменшувальних суфіксів chen i lein: Schlaf, schlaf Marianchen ein!; mein Schaetzelein; mein Prinzchen; mein Pfaerdchen; *оживання простих і складних речень, особливо складносурядних*: Sie hat zwei wunderschoene blaue Aeuglein und einen zuckersuessen Mund... та інші засоби.

Було б наївно вважати, що народна пісня не має автора. Навпаки, за кожним її текстом виступають автор або група авторів, але з плином часу вони забуті. Чимало віршів німецьких класиків таких, як Гоффман фон Фаллерслебен, Йоганн Вольфганг Гете, Гайнріх Гайне, Фрідріх Шіллер та багатьох інших стали текстами народних пісень. І нині ми гадки не маємо, хто автори тієї чи іншої народної пісні. Висока поезія завжди припадала до душі народу, його помислів і філософії життя. У їх поезії є не лише слова і зміст, але й мелодія слова, як і ритміка строфи. Всесвітньо відомі німецькі композитори такі, як Й.-С.Бах, В.-А.Моцарт, Л.Бетховен, Й.Штраус та інші, є авторами мелодій багатьох народних пісень. А Г.фон Фаллерслебен був не тільки визначним поетом-романтиком, але і не менш визначним композитором. Більшість своїх віршів, зокрема дитячих, він поклав на музику.

Звичайно, що це характерно і для української народної пісні. Вірші Т.Шевченка, І.Франка, Л.Українки, М.Рильського, П.Тичини та багатьох інших поетів стали текстами народних пісень, а музику на їх вірші написали такі класики-композитори, як І.Гулак-Артемівський, К.Стеценко, М.Лисенко, Л.Ревуцький.

Простежується подібне явище і на Закарпатті. Вірші відомих закарпатських поетів В.Діянича, Ю.Шкробинця, В.Гусія, П.Скунця, В.Вовчка, І.Петровці, В.Кухти, В.Фединишинця, С.Сороки та ін. покладені закарпатськими композиторами Д.Задором, С.Мартоном, М.Кречком, М.Попенком, П.Раком, М.Керецманом, Я.Кириком, І.Поповичем, В.Теличком, К.Оленіч, В.Янцом, С.Гігою та ін. на музику, збагатили пісенні надбання рідного краю.

Відродження, як і розквіт освіти і культури в краї взагалі, а національних меншин зокрема, припадає на 20–30-ті роки ХХ століття, коли Закарпаття входило до складу Чехословаччини. Навчання у народних школах тоді здійснювалося на шести мовах – українській, чеській, угорській, німецькій, румунській і єврейській [13].

У 1935/36 навчальному році на Закарпатті функціонували 26 німецьких народних шкіл, а в м.Мукачеві – єдина німецька неповна середня школа «Buergerschule»; у якій навчалося 150 дітей [14].

У 56 німецькомовних селах (із 80. – Ф.К.) діяли бібліотеки-читальні. Потяг до книги був великий, зокрема до дитячої і красназвочної.

Вчителі німецьких шкіл турбувалися і про естетичне виховання дітей шляхом залучення їх у шкільні хоріві, танцювальні, драматичні та красназвочні гуртки. У школах працювали також гуртки рукоділля, вишивання, крою і шиття. «У нашій Паланківській школі, – згадує Маргарета Погорецька, – були хорівий, танцювальний і драматичний гуртки. Кожен учень займався у якомусь гуртку. Ми ставили на сцені казку братів Грімм «Бременські музиканти», самі шили костюми, виготовляли маски. Цю виставу ми показували у Підгороді, Павшині, Верхньому Коропці, Ключарках...» (Запис Ф.Кулі).

У сімнадцяти німецькомовних селах функціонували музичні оркестри (банди). Склад був таким: 1–2 скрипки, саксофон, кларнет, труба, акордеон, контрабас чи бубон. У переважній більшості своїй оркестри були інтернаціональними, оскільки, крім німців-музик, у них брали участь і представники інших національностей. Щорічно проводилися огляди-конкурси, фестивалі музичних ансамблів. Репертуар був різноманітним, але переважали народні пісні, танцювальні мелодії. Німецькі музиканти користувалися великою популярністю. Їх запрошували на весілля, вечори відпочинку, бали.

Доброю славою на Свалявщині користувалися музичні ансамблі с.Драчино, на Тячівщині – Німецька Мокра, Усть-Чорна, а на Мукачівщині – Паланок, Павшино, Верхній Коропець, Барбово [15].

«У 20–30-ті роки у моему рідному селі Драчино, – згадує Варфоломій Бунда, – добре працював осередок – Товариство німецької культури. Щорічно проводилися фестивалі народної пісні, огляди-

конкурси музичних ансамблів. Великою популярністю користувалися театралізовані бали, конкурси швачок, майстринь кулінарії. Нічого не потрібно було вигадувати, а лише відродити недалеке минуле, забуте, замовчуване лише тому, що воно було німецьким. Під Новий рік, наприклад, проводився театралізований вечір «Сільвестр-бал», а до свят Анни, Катерини – «Анна-бал», «Катерина-бал», як і «Кава-бал», «Чай-бал». У кінці серпня проводився «Ситець-бал». Це був вечір-виставка пошитих власними руками платтячок для дівчат-першокласниць. Але чи не найбільшою шансою користувалося Свято Матері. На ці свята, вечори, бали у с.Драчино приїжджали цілими родинами з усієї округи. Шкода, що все це було в минулому. Сподіваюсь, що ці добрі традиції ми зможемо не лише відродити, а й примножити. Нині час сприяє цьому». (Запис Ф.Кулі 17 травня 1994 року).

Вчителі німецьких шкіл 20–30-х років залишили нам у спадок етнографічні нариси, науково-популярні зарисовки з історії мови, культури, етнографії і фольклору, як наприклад:

Гюбнер А. Німецьке весілля у Барбово, 1937;

Кіппер Н. Звичаї та обряди карпатських швабів, 1937;

Коль А. Німецька Кучава, 1935;

Корн А. Вертеп у Снянку, 1929;

Леман Л. Різдво в Усть-Чорній, 1935.

Культурно-просвітницька робота вчителів німецьких шкіл 20–30-х років ХХ століття, як і інших шкіл, зокрема вчителів-просвітян, збагатила духовну культуру краю.

Сучасний стан – роки відродження культур національних меншин (1990–2002)

Нині, із здобуттям Україною незалежності як самостійної держави, відбуваються радикальні зміни у соціальній, національній і культурній політиці. Зазначимо, що значний вплив на хід даних процесів має характер цивілізованого розвитку України, який, на нашу думку, відповідає європейському стандарту цивілізації з його культурологічними, громадськими, соціальними і ментальними рисами.

Важливою віхою для розвитку відродження і розвитку міжетнічних відносин є політика уряду України в галузі національних відносин. Цьому слугують Закон України «Про національні меншини», державна програма розвитку культур національних меншин в Україні, яка заклала підґрунтя у їх динамічний розвиток і самоідентифікацію.

Чимало добрих справ на рахунок відродженого у 1990 році Товариства німецької культури «Відродження» – «Wiederheburт» (го-

лова Золтан Кірман) та його районних і міських осередків. Щорічно проводяться фестивалі німецької культури. Наприкінці вересня 2001 року відбувся XII фестиваль у с.Шенборн на Мукачівщині. На таких фестивалях демонструють свою майстерність не тільки хоріві, танцювальні та інструментальні колективи, але й художники-аматори, вишивальниці та різьбарі. Відрадім є те, що у фестивалях бере участь молодь. Популярністю користуються художні колективи сіл Барбова, Павшина, Паланку, Усть-Чорної, Шенборна, Синяка, міст Мукачева та Сваляви.

У святах беруть участь також німецькі художні колективи Львова, Одеси, Москви, Прибалтики, Німеччини, Австрії, Румунії, Угорщини, Словаччини, які надають цим фестивалям статусу міжнародних.

Під час укладання збірки «Народні пісні німців Закарпаття» ми, зважаючи на нинішній дефіцит навчально-методичної літератури з німецької мови, керувалися тим, щоб збірка певною мірою стала навчальним посібником для загальноосвітніх шкіл, як і тим, що вивчення іноземних мов у школах введено сьогодні з другого класу. Майже усі дитячі пісні можуть бути інсценовані, що дуже важливо як для шкільних самодіяльних колективів, так і для дитячих садків.

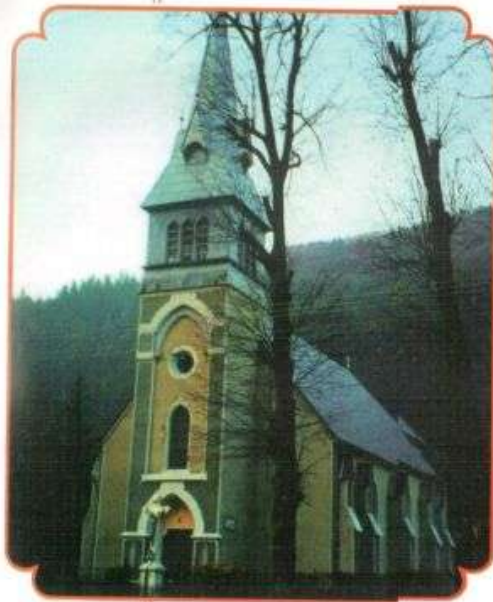
Ми прагнули писемно зафіксувати – а це найголовніше наше завдання – для прийдешніх поколінь хоч би якусь частку народних німецьких пісень, виходячи з того, що останніми роками маємо досить великий відтік німців Закарпаття на землі своїх предків, вихідцями яких вони були, – у Німеччину, Австрію, Чехію, Угорщину. І найближчим часом може трапитися так, що про німецький етнос Закарпаття нам доведеться довідуватися лише з епітафій та окремих антропонімів, а німецьку народну пісню у різні періоди історії Закарпаття, як і її становище в інтернетичному просторі протягом майже 300 років, яка є складовою у контексті не тільки багатонаціональної культури краю, але і національної культури України, передати буде неможливо.

Звичайно, що сьогоднішнє життя, як і ми, його творці, знаходиться під впливом минулого. Але надмірне заглиблення у минуле, зосередження уваги на ньому є певною перешкодою для розвитку нового, прогресивного як у матеріальній, так і в духовній культурі.

Ми повинні творити наше завтрашнє, добре усвідомлюючи минуле, абстрагуючись від надмірної туги чи мрії, щоб свята його пам'ять давала нам – сьогодні сущим з надією, правдою і вірою створювати майбутнє.

Для кращого сприйняття змісту і краси збірки подаємо тексти всіх німецьких пісень в підрядковому перекладі Ф.Кулі на українську мову, а також словник німецької говіркової лексики та коментар маловживаної лексики.

ІСТОРИЧНІ
ТА ЖУРЛИВІ
ПІСНІ

HISTORISCHE
UND HEIMWEH-
LIEDER

DREI WEISSE BIRKEN
ТРИ БІЛІ БЕРЕЗИ*

Drei wei- sse Bir- ken in mei- ner
Hei- mat steh'n. Drei wei- sse Bir- ken,
die moecht' ich wie- der seh'n. So
weit, so weit von hier in der grue- nen, grue- nen
Hei- de, da war ich glueck- lich mit dir, und
das ver- gess' ich nicht. Drei wei- sse Bir- ken
in mei- ner Hei- mat steh'n. Drei wei- sse
Bir- ken, die moecht' ich wie- der seh'n.

Drei wei- sse wie- der seh'n. Der
Abs- chied muss nicht fuer im- mer sein. Ich tracu me nur vom
Glueck Es blue- hen die Bir- ken
beim Son- nen- schein und sa- gen: "Du kommst zu-
rueck". Drei wei- sse Bir- ken
in mei- ner Hei- mat steh'n. Drei wei- sse
Bir- ken, die moecht' ich wie- der seh'n.
Drei wei- sse wie- der seh'n.

Три білі берези у ріднім краю
І серце, і душу бентежать мою.
Далеко удома, в зеленому гаї
Зостались вони. Але як я страждаю!

Три білі берези у ріднім краю
І серце, і душу бентежать мою.
Прощався я з ними, назавжди прощався,
Та подумки знову до них повертався.

Промінням ласкавим берези цвітуть,
Щиро, мов сестри, додому зовуть.
Три білі берези у ріднім краю,
Що серце і душу бентежать мою.

DIE NORDSEEWINDE ПІВНІЧНІ ВІТРИ

1. Wo die Nord-see-win-de we-hen
an dem Strand, wo die gel-ben Blu-men bluch'n im
grue-nen Land, Wo die Moe-wen schrei-en
schrill im Sturm-ge-braus, da ist mei-ne
Hei-mat, da bin ich zu Haus.

Oft hat mir das Leben meinen Quack gestillt,
Und mir das gegeben, was mein Herz erfuehlt.
Alles ist verschwunden, was mir leid und lieb,
Hab' mein Glueck gefunden, doch das Heimweh blieb. } 2

* Переклад В.Гусі за підрадянком Ф.Кулі.

Wo die Nordseewinde wehen an dem Strand,
 Wo die gelben Blumen blueh'n im gruenen Land,
 Wo die Moewen schreien schrill im Sturmgebraus,
 Da ist meine Heimat, da bin ich zu Haus. } 2

Там, на узбережжі, північні вітри віють,
 Там, у зеленому краї, жовті квіти квітнуть.
 Де у морську бурю чайки жалібно квілять,
 Там моя вітчизна, там мій край. } 2

Життя приносить випробування долі,
 У серці тільки туга залишилась.
 Усе минулося, усе забулось,
 Тільки туга за рідним краєм залишилась. } 2

Там, на узбережжі, північні вітри віють,
 Там, у зеленому краї, жовті квіти квітнуть.
 Де у морську бурю чайки жалібно квілять,
 Там моя вітчизна, там мій край. } 2

LIED EINES LANDMANNS IN DER FREMDE
 ПІСНЯ ЗЕМЛЯКА НА ЧУЖИНІ

Stille Weiler, gruen umfangen
 von beschirmendem Gestraeuch;
 kleine Huette, voll Verlangen
 denk' ich immer noch an euch!

An die Fenster, die mit Reben
 einst mein Vater selbst umzog,
 an den Birnbaum der daneben
 auf das niedre Dach sich bog,

An die Stauden, wo ich Meisen
im Hollunderkasten hing,
an des stillen Weihers Schloessen,
wo ich Sonntags fischen ging.

Was mich dort als Kind erfreute,
kommt mir wieder lebhaft vor;
das bekannte Dorfgelaute
wiederhallt in meinem Ohr.

Traute Heimat meiner Vaeter,
wird bei deines Friebhofs Tuer
nur einst, frueher oder spaeter,
auch ein Ruheplaetzchen mir?

Мого дитинства краю ти рідний,
Спокій на душі в думках про тебе.
Я щасливий, але очі мої
Сповнені сліз за тобою.

Тихе сільце у вічній зелені
Повите чагарниками навкруг.
Сільська хатино, радосте моя,
Повік у душі я з тобою.

Повиті вікна виноград-лозою,
Висаджений батьком навкруг.
Над стріхою рідної хати
Звисають груші золотаві.

Дерева, на яких я колись
Розвішував годівниці для сянців,
І той невеликий тихий ставок,
Де неділями на рибалку ходив.

Згадую радо тепер все,
Що тішило у дитинстві мене,
Як відгомін у душі моїй,
І добрих односельців моїх.

Краю рідний батьків моїх,
Стою перед ворітьми цвинтаря.
Рано чи пізно тільки там
Знайду я спокій свій.

SCHWABENLAND - HEIMATLAND
ШВАБІЄ - ЗЕМЛЕ МОЯ

1. Lie-bens-wert und vol-ler Le-ben
sollt es wah-re Freund-schaft ge-ben

gruess ich dich mein Schwa-ben-land, wie die Trep-pen
dann mit dir du Hei-mat-land.

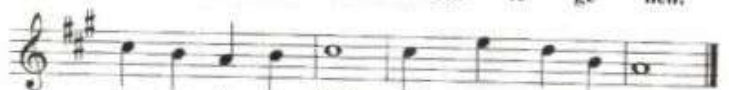
steil hin-auf, foch-ren uns zum Got-tes haus,

so moecht ich einst Abs-chied neh-men,

Stu-fe dann um Stu-fe ge-ben,

sa-gen oh-ne Weh, Hei-mat-land a-de.

Berge, Waelder, Wiesen, Auen
seld gegruesst allzumal.
Lass ein frohes Lied erklingen,
uns zur Freude, Gott zur Ehr.
Wie die Treppen...

Wenn die Stunde ist gekommen,
wo Gott sagen wird; nun geh!
soll es ohne Gram geschehen.
Liebes Heimatland ade.
Wie die Treppen...

Від душі і щиросердно
Вітаю тебе, Швабіє.
Спокій і справжня вітха
З тобою, ти мій краю.

Настане час, круті сходи
Поведуть мене у вічність, до храму Божого,
Тільки тоді з тобою
Прощатимусь, ти мій краю.

Гори, ліси, луки і долини,
Вітаю вас.
Хай звучить весела пісня
Нашої радості на честь Бога.
Настане час...

Коли прийде той час,
І Всевишній покличе - «ходімо!»,
Сприйму це без болю і скажу:
«Прощай, ти мій краю, Швабіє».
Настане час...

DAS SCHOENE SCHWABENLAND
 ПРЕКРАСНА ЗЕМЛЯ ШВАБІЯ

Kennt ihr das Land in deut-schen Gau en, das
 schoen- ste dort am Nek- kar-strand? Die
 grue- nen Re- ben-bue- gel schau- en ins
 Tal von hoe- her Fel- sen-wand. Es
 ist das Land, das mich ge- bar, wo
 mei- ner Vae- ter Wie- ge stand; drum
 sing ich heut und im- mer- dar: "Das schoe- ne
 Schwa- ben ist mein Hei- mat- land".

Kennt ihr das Land in deutschen Gauen,
 mit Wald und Flur so reich bekraentzt,
 wo auf den weiten, reichen Auen
 im Sonnenschein die Aehre glaentzt?
 Es ist das Land, das mich gebar,
 wo meiner Vaeter Wiege stand;
 drum sing ich heut und immerdar:
 das schoene Schwaben ist mein Heimatland.

Знаєш ти край у німецькій долині –
 Чудовий край на річці Некар?
 Із скель звисає зелен-виноград.
 Це край, де я родився,
 Це моя батьківська колиска.
 Сьогодні і довіку співатиму я:
 «Прекрасна Швабія – моя земля».
 Знаєш ти край у німецькій долині,
 Навкруг оповитий лісами і полями,
 Де в сонячних променях колосся золотіє?
 Це край, де я родився,
 Це моя батьківська колиска.
 Сьогодні і довіку співатиму я:
 «Прекрасна Швабія – моя земля».

HEIMWEH
НОСТАЛЬГІЯ

1. Nach der Hei-mat moecht ich wie-der
sin-get froe-he Lic-der,

nach dem teu-ren Va-ter-ort. Wo man
wo man spricht ein trau-tes

Wort. Sei ge-gruesst in wei-ter

Fer-ne, teu-re Hei-mat, sei ge-gruesst.

Deine Taeler, deine Hoehen,
deiner heil'gen Waelder Gruen,
o, die moecht ich wiedersehen!
Dorthin, dorthin moecht ich ziehn!
Sei gegruesset...

Doch mein Schicksal will es nimmer,
durch die Welt ich wandern muss.
Trauter Heim, dein denk ich immer,
trautes Heim, dir gilt mein Gruss!
Sei gegruesset...

До батьківського рідного обійстя
Хотів би я повернутися знову,
Де гомін веселих пісень чути,
Де милі серцю чути слова.
Із далеких країв вітаю,
Рідна земле, тебе я.

Твої долини, твої гори,
Твої вічнозелені ліси,
О, як я хочу побачити знову.
Туди, туди повернутись би мені знову!
Із далеких країв вітаю,
Рідна земле, тебе я.

Така судьба-доля моя,
Що змушений по світу мандрувати.
Рідний краю, душа горнеться до тебе.
Рідний краю, тобі мій уклін здаля.
Із далеких країв вітаю,
Рідна земле, тебе я!

HOCH AM HIMMEL STRAHLT
ВИСОКО В НЕБІ...

Hoch am Him-mel strahlt das hel-le Son-nen-licht,
a-ber mei-ne Trae-nen trock-nen nicht. O
du schoen's mein stil-les Tal, o du mein Hel-mat-land,
haettich dich doch nur ein ein-zig's Mal.

Wenn das Weihnachtsgloeklein laeutet im Mitternacht,
hab' ich tausendmal an dich gedacht,
O du schoen's mein stilles Tal... } 2

Damals sassen wir beisammen Hand in Hand,
neber uns der blaue Himmel stand.
O du mein stilles Tal... } 2

Високо в небі сонячні промені сяють,
Але мої сльози не висихають.
О ти моя тиха долина, ти мій рідний краю,
Колись ти був моїм рідним. } 2

Коли рідвяні опівночі дзвони дзвонять,
Душа моя довіку з тобою.
О ти моя тиха долина, ти мій рідний краю,
Колись ти був моїм рідним. } 2

Тоді – сиділи ми поруч
Під склепінням неба голубого.
О ти моя тиха долина, ти мій рідний краю,
Колись ти був моїм рідним. } 2

ALPENLIED
АЛЬПІЙСЬКА ПІСНЯ

1. Kennst du das Tal im Alpen
gruen, wo a-bends rot die Ber-ge
gluehn, die Quel-le brau-send nie-der
rauscht, der Jae-ger kuehn das Wild be-
lauscht, wo's Al-pen- lied so trau-licht
schallt, und in den Ber-gen wi-der-
hallt. Dort wo die Glok-ken klin-gen

hell, in die- sem Tal liegt Bay- risch-
zell. Dort wo die Glok-ken klin- gen
hell, in die- sem Tal liegt Bay- risch- zell.

Steigt man empor die Bergeshoeh'n,
wie ist's dort oben wunderschoen.
Man schaut vom hohen, freien Stand
ringsum das schoene Bayernland.
Und winket in der Sonne Strahl
tief unten dann das stille Tal,
so ruf ich aus, so freudig schnell:
«Wie lieblich bist du Bayrischzell!»
Zu hoechst steht unterm Himmelszelt
der Wendelstein, der greise Held.
Auf seinem Haupte die Kapell',
in seinem Schoss ein Haus, so hell.
Laut schallt vom Berg der Senn'rin Lied,
wenn aus dem Tal der Nebel zieht.
Sie singt und ruft aus voller Kehl':
«Gott schuetze dich, mein Bayrischzell!»

Знаєш ти долину в альпійській ущелині,
Де у надвечір'ї гори червоніють,
Де гомінкі гірські потічки течуть,
Де вправний стрілець сарну підстерігає,

Де альпійська пісня дзвінко звучить,
 А у зворах ехо її лунає.
 Там, де дзвонів голос чути,
 У тій долині баварський край.
 Там, де дзвони дзвінко дзвонять,
 У тій долині баварський край.
 Піднімись на верховини,
 Як чудово і мило там.
 З висот оглянеш ти краєвид.
 Чудовий край, баварський край,
 Сонячні промені своїм теплом
 Зігрівають його тихі долини.
 Весело викрикую я:
 «Мила ти, баварська сторона!»
 На вершинах під куполом неба
 Стоять круті шпилі кам'яні.
 А там, у піднебессі – хижина пастухів.
 У ранкових сутінках чути пісню чабанів.
 Коли в долині ще туман лежить,
 Пастушка-горянка на повні груди співає:
 «Боже, борони мій баварський край!»

SEHNSUCHT NACH DER HEIMAT
 ТУГА ЗА БАТЬКІВЩИНОЮ

 Tief in dem Pfael-zer-wald, da ist mein

 Hei-mat-sort, es ist schon lan-ge her, dass ich von

 dort bin fort; doch die Er-in-ne-rung, die bleibt mir

 stets ge-wiss, dass ich den Pfael-zer-wald ja nie ver-

 giss. Es war im Pfael-zer-wald, wo mei-ne

 Wie-ge stand, im schoe-nen grue-nen

 Pfael-zer-wald! Es war im Pfael-zer-wald, wo mei-ne

 Wie-ge stand, im schoe-nen grue-nen Wald!

O holde Kindheitszeit, kehr noch einmal zurueck,
wo spielend ich genoss das allerhoechste Glueck,
wo ich am Vaterhaus auf gruener Wiese stand
und freudig schaut hinaus ins Pfaelzerland.
Es war...

Nur einmal noch, o Herr, lass mich die Heimat sehn,
den schoenen Pfaelzerwald, die Taeler und die Hoehn!
Dann kehr ich gern zurueck und rufe freudig aus:
Behuet dich Pfaelzerwald, ich bleib zu Haus!
Es war...

Там, у Пфальцеравальді, моя домівка.
Минуло багато часу, як я тебе покинув:
Одні спогади тільки залишилися
Про тебе, мій Пфальцеравальд.
Це було у чудовому зеленому Пфальцеравальді,
Де висить колиска моя.

О золоті часи дитинства, чи повернетесь знову,
Де в дитячих іграх насолоджувався вами,
Коли на обійсті батьківському стояв,
Вдивляючись у далечінь, у Пфальцеравальд.
Це було у чудовому зеленому Пфальцеравальді,
Де висить колиска моя.

Боже, пошли мені долю хоч раз ще
Подивитись на тебе і твої долини, бувати там, у Пфальцеравальді.
Мені б повернутися знову і вимовити:
«Боже, борони Пфальцеравальд, я був там!»
Це було у чудовому зеленому Пфальцеравальді,
Де висить колиска моя.

ЛІРИЧНІ
ПІСНІ

LYRISCHE
LIEDER

STEIG ICH DEN BERG HINAUF
ПІДНІМУСЬ Я НА ГОРУ

Steig ich den Berg hi-nauf, das macht mir Freu-de.

Mein Mae-del an der Hand, das macht mir Lust.

Sie hat zwei wun-der wun-der-

schoe-ne blau-e Aeug-lein,

und ci-nen zu-cker-suessen Mund,

den kuess ich gern. den kuess ich gern.

Siehst du die Auerhahn
Sein schoen Gefieder
Hoerst du den Auerhahn
Dort im Gebuesch.
Er laesst sich nieder-nieder fallen. } 2
Und meine Buckse knalt
Und als der Schall erklang
War er schon kalt.

Steig ich den Berg hinauf,
Das macht mir Freude
Mein Maedel an der Hand,
Das macht mir Lust.
Sie weint und reicht zum Abschied mir die Haende, } 2
Weil ich jetzt scheiden muss,
Von ihrer Brust.

Піднімусь я на гору,
О радосте моя.
Тримаю руку коханої -
Щастя мое.
У неї напрочуд сині очі,
І солод-медові уста її цілую я. } 2

Бачиш он там глухаря,
Його барвисте оперення.
Чуєш ти спів його.
Там, у кущах.

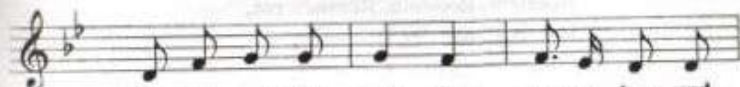
Він уже на прицілі.
Він буде вбитий.
Коли вистрілить рушниця,
І ти почувеш постріл.
Буде він уже холодний.
У неї напрочуд сині очі
І солод-медові уста її цілую я. } 2

Вона плаче і простягає до мене руки,
Адже я прощаюсь з нею назавжди.
У неї напрочуд сині очі,
І солод-медові уста її цілую я. } 2.

HEIDENROESLEIN ДИКА РУЖА*

Sah ein Knab' ein Roes-lein stehn,

Roes-lein auf der Hei-den, war so jung und

mor-gen-schoen, lief er schnell, es nach zu sehn,

sah's mit vie-len Freu-den. Roes-lein, Roes-lein,

Roes-lein rot, Roes-lein, auf der Hei-den!

Knabe Sprach: ich breche dich,
Roeslein auf der Heiden!
Roeslein sprach: ich steche dich,
Dass du ewig dankst an mich,
Und ich will's nicht leiden.
Roeslein, Roeslein, Roeslein rot,
Roeslein, auf der Heiden!

Und der weide Knabe brach
s'Roeslein auf der Heiden,
Roeslein wehrte sich und stach,
Half ihm doch kein Weh und Ach,
Musst'es eben leiden.
Roeslein, Roeslein, Roeslein rot,
Roeslein, auf der Heiden!

Хлопчик дику ружу вздрів
Деь далеко в полі.
Він до неї біг, не брів,
Ніби в тому полі сгрів
Квітку щастя-долі...
Ружа, ружа, червен-квіт,
Дика квітка в полі...

«Ружо, я тебе зломлю
Тут, у цьому полі!»
«Хлопче, я тебе вколю,
Поштрикаю без жалю –
Ойкнеш мимоводі!»
Ружа, ружа, червен-квіт,
Дика квітка в полі...

Він зламав, – де й дівся страх, –
Ружу в тому полі.
Кров текла по колючках,
Не зарадили «ох» чи «ах»,
Не вицухали болі.
Ружа, ружа, червен-квіт,
Дика квітка в полі...

DIE LORELEI
ЛОРЕЛАЙ*

Ich weiss nicht, was soll es bedeuten, dass
ich so trau- rig bin; ein
Märc- chen aus ur- al ten Zei- ten, das
kommt mir nicht aus dem Sinn. Die
Luft ist kuehl und es dun- kelt, und
ru- big flie- sset der Rhein; der
Gip- fel des Ber- ges fun- kelt im
A- bend- son- nen- schein.

Die schoenste Jungfrau sitzt,
dort oben wunderbar,
ihr goldnes Geschmeide blitzet,
sie kaemmet ihr goldenes Haar.
Sie kaemmt es mit goldenem Kamme
und singt ein Lied dabei,
das hat eine wundersame
gewaltige Melodei.

Den Schiffer im kleinen Schiffe
ergreift es mit wildem Weh;
er schaut nicht die Felsenriffe,
er schaut nur hinauf in die Hoeh'.
Ich glaube die Wellen verschlingen
am Ende Schiffer und Kahn:
Und das hat mit ihrem Singen
die Lorelei getan.

Не знаю, що це значить,
Чому ж я так засумував?
З голови не виходить
Казка дивна давніх днів.
Вечорі, холодніє,
Річка Райн тече тихенько,
Верхівка скелі вже жевріє,
Як заходить там сонечко.

Прегарна, дивись, дівчина
Сидить ген там на вершині.
Виблискує перлами її одяг,
І чеше коси свої золоті.
Зацісує вона коси
Гребінцем золотим
Та співає, приспівує
Співом-чаром чарівним.

Весляр у човні малому
Чує пісню – пісню чар.
Він уже не бачить підводних скель,
Дивиться на вершину, удаль,
Однак, здається, утопила
Весляра і човен... Знай,
Хвиля, що тебе зробила,
Співом-чаром була Лорелай!

* Переклад К. Федюка.

AM BRUNNEN VOR DEM TORE
БІЛЯ КРИНИЦІ

Am Brun- nen vor dem To- re, das
steht ein Lin- den- baum ich
traumt in sei- nem Schat- ten so
man- chen sue- ssen Traum. Ich
schnitt in sei- ne Rin- de so
man- ches lie- be Wort; es
zog in Freud' und Lei- de zu

ihm mich macch- tig fort, zu
ihm mich macch- tig fort.

Ich musst' auch heute wandern,
vorbei in tiefer Nacht,
da hab' ich noch im Dunkeln,
die Augen zugemacht.
Und seine Zweige rauschten,
als riefen sie mir zu:
Komm her, zu mir Geselle,
hier find'st du deine Ruh',
hier find'st du deine Ruh'.
Die kalten Winde bliesen
mir grad ins Angesicht,
der Hut flog mir vom Kopfe,
ich wendete mich nicht.
Nun bin ich manche Stunde
entfernt von jenem Ort,
und immer hoer ich's rauschen
du faendest die Ruhe dort
du faendest die Ruhe dort.

Перед ворітьми, біля криниці
Розлога липа росте,
І навюється мені у тіні її
Солодкий сон...

Зірвав я листичко,
 Мов слово миле і дороге,
 Яке манить у радості і турботах
 До неї, тільки до неї.
 До неї, тільки до неї.
 У цю глибоку, темну ніч
 Помандрую удаль.
 І у цій темряві
 Не заплющив я очей.
 Гілки її шерехом своїм
 Запрошували мене до неї:
 Тільки тут знайдеш ти спокій.
 Тільки тут знайдеш ти спокій.
 Холодні вітри дули
 Прямо мені в обличчя.
 Капелью злетів мій,
 Я повернувся за ним.
 Через якийсь час з цього місця
 Я пішов удаль,
 Відчуваючи потай:
 Знайдеш ти спокій тільки там.
 Знайдеш ти спокій тільки там.

WENN ALLE BRUENNLEIN FLIESSEN ВЕСНЯНІ СТРУМКИ

1. Wenn al- le Bruenn- lein flie- ssen, so
 muss man trin- ken, wenn ich mein Schatz nicht
 ru- fen darf, tu ich ihm win- ken. Wenn
 ich mein Schatz nicht ru- fen darf, ja, ja
 ru- fen darf, tu ich ihm win- ken.

Дивись, дивись, як йде дощ,
 Дивись, дивись, як йде сніг,
 Дивись, дивись, як вода
 З полонин дзюрчить. } 2

Дорога така далека,
 А гора така висока.
 Ти повинен це знати,
 Що я тебе більше не кохаю. } 2

ICH HAB' AN SCHATZ GEHABT КОХАННЯ МОЄ

Ich hab' an Schatz ge- habt, der
 hat mich Lieb ge- habt, er
 hat mir ma- ni- ches Lieb- kert ge- geb'n, wi-
 sch, der was a leb'n.

Jetzt liebt er mich nicht mehr,
 das drueckt mein Herz so schwer.
 Weil er scho wieder a andre hat gern,
 am liebsten taet ich sterbn.
 Und eine schweren Stein,
 leg ichs am Grabe hin.
 Dass er ja nimmermehr aufersteht,
 zu keiner andren geht.

Було у мене кохання,
Яке мені милий подарував.
Тепер він десь далеко і не кохає мене,
Серцю моєму дуже важко.
У нього інша кохана є,
Мені з жалю краще померти.
Важкий камінь я покладу
На могилу його,
Щоб ніколи він не встав
І іншу не кохав.

ES GING EIN KNAB' SPAZIEREN ГУЛЯВ СОБІ ХЛОПЕЦЬ

Es ging ein Knab' spa- zie- ren, es
ging ein Knab' spa- zie- ren, spa- zie- ren, spa-
zie- ren in ei- nen grue- nen Wald. Spa- Wald.

Da traf er einem Maedel an
ein Maedel, ein Maedel, ein Maedel von siebzehn Jahr.

Er nahm das Maedel an der Hand
er fuehrt sie, er fuehrt sie, er fuehrt sie in gruenen Wald.

Da fing das Maedel zum Weinen an
zum Weinen, zum Weinen, zum Weinen fing es an.

Mein Maedel, warum weinst du?
Ich weine, ich weine, ich weine um meine Ehr.

Deine Ehr will ich bezahlen
bezahlen, bezahlen, bezahlen will ich's dir!

Was nützt mir das viele Geld
keine Ehre, keine Ehre, keine Ehre hab ich mehr!

Гуляв собі хлопець, гуляв собі хлопець,
Гуляв собі хлопець у зеленому гаї.

Зустрів він дівчину,
Дівчину, дівчину років сімнадцяти зустрів.

Взяв він її за руку
І повів, і повів, і повів у зелений гай.

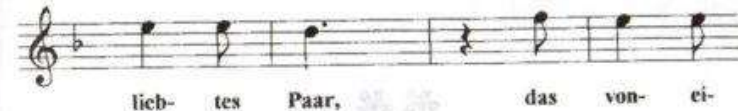
Дівчина почала плакати,
Плакати, плакати, плакати почала.

Кохана, чого ти плачеш?
Я плачу, я плачу, я плачу за втраченою своєю честю.

Твою честь я оплачу,
Оплачу, оплачу, її я тобі оплачу.

Нащо мені твої гроші,
Немає у мене більше честі, немає честі у мене більше.

ES STAND EIN BAUM IN EINEM TAL ДЕРЕВО У ДОЛИНИ

Liebs Maedelein, feins Maedelein,
ich muss von dir gescheiden sein.
Ich muss von dir auf sieben Jahr gehn, } 2
leb wohl, lebe wohl auf Wiedersehn.

Und als die sieben Jahre vorbei,
und der Geliebte noch nicht kam.
Da setzte sie sich ins gruene Holz,
da kam geritten ein Reiter stolz. } 2

Lieb Maedelein, feins Maedelein,
warum sitztest du ganz allein.
Hast du dein Vater oder Mutter krank, } 2
oder liebst du heimlich einen Mann.

Ich habe den Vater und Mutter nicht krank.
ich lieb auch heimlich keinen Mann.
Gerade heute ist sieben Jahr,
da mein Geliebter den Abschied nahm. } 2

Gestern, da ritt ich durch die Stadt,
wo dein Geliebter die Hochzeit hat.
Was du ihm wuenschest, das sage mir. } 2
weil er gebrochen die Treue dir.

Ich wuensche ihm viel Glueck und Sinn,
soviele Sternlein am Himmel stehn.
Soviele Sternlein im Meere drin,
zufriedenheit und frohen Sinn. } 2

Там, у долині дерево,
Крона розлога, а стовбур тонкий.
Закоханих двох
Розлучались навк. } 2

Кохана моя, дорога моя,
Я розлучаюся з тобою,
Я розлучаюся на сім літ, } 2
Будь здорова, будь щаслива і прощай!

Промайнули сім років,
Коханий не повернувся.
Пішла кохана у зелений гай,
У цю мить гордий вершник підходить. } 2

Мила дівчино, чарівна дівчино,
Чому сидиш ти одна?
Чи батьки твої захворіли? } 2
Чи таємно кохаєш кого?

Ні, батьки мої здорові,
Не кохаю таємно я нікого.
Сьогодні рівно сім літ,
Як ми розлучилися з коханим. } 2

Вчора, через місто я верхи їхав,
А там твій коханий весілля гуляв.
Скажи мені, що ти йому побажаєш, } 2
Він зрадив тебе і вірність твою.

Щастя і любові бажаю йому
Стільки, скільки на небі зірок,
Стільки, скільки у морі піску,
Радості і добра я бажаю йому. } 2

DAS LEBEN AM RHEINE
НА РАЙНІ
(застільна)

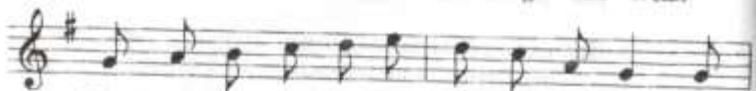
Prei-set die Re-ben, hoch prei-set den Rhein!

schoe-ner kann's Le-ben im Him-mel nichts sein!

Uo-ber-all Freu-de, Ge-saen-ge und Wein:

Glueck-lich fuer-wahr ist das Le-ben am Rhein! Ja

glueck-lich, ja glueck-lich ist's Le-ben am Rhein!

Froehliche Lieder und heiteren Scherz,
Freundschaft so bieder und redlich das Herz;
Eintracht und Frohsinn im trauten Verein -
Gluecklich...

Freunde des Fernen, o kehrt bei uns ein!
Hier sollt ihr lernen rech froehlich zu sein;
kommet, o kommet, gesteht es nur ein:
Gluecklich...

Auf denn, der freie, der maechtige Rhein
giebt und die Weihe des Lebens im Wein.
Herzlichkeit ist hier kein taeuschender Schein.
Gluecklich...

Wer auch so ferne gewandert' mag sein,
saget es gerne: Es giebt nur ein'n Rhein!
Fremdlinge raeumen es gerne uns ein:
Gluecklich...

Schaut! In dem Becher glaenzt perlender Wein.
Auf denn, ihr Zecher, es lebe der Rhein!
Sterbend noch soll unser Wahlspruch es sein:
Vivat das froehliche Voelkchen am Rhein!

Чудовий виноград уздовж Райну,
Під небом кращого життя і не знайти!
Всюди радість, співи і вино:
Щасливе життя на Райні!
Так, щасливе, так, щасливе життя на Райні!

Веселі пісні і потішні жарти,
Дружба і балакучі язик,
Згода і весела вдача у тісному колі,
Щасливе життя на Райні!

Друзі на чужині, поверніться швидше,
Тут навчитесь бути веселими.
Приходьте, приходьте і признайтеся:
Щасливе життя на Райні,
Так, щасливе життя на Райні!

Тут, на могутньому Райні,
Святість життя у вині.
Панують тут щирість і добро,
Щасливе життя на Райні!

Той, хто помандрував у далекі краї,
Може сказати: тільки один є Райн!
Повертайтеся, охоче приймемо нас.
Щасливе життя на Райні!

Дивись! У келихах іскриться вино.
Хай живе Райн!
Хай буде вічним гасло:
«Vivat веселі люди на Райні!»

WARUM IST ES AM RHEIN SO SCHOEN
ЧОМУ ТАК ВЕСЕЛО НА РАЙНІ
(застільна)

Wa-rum ist es am Rhein so schoen? Wa-rum

ist es am Rhein, am

Rhein so schoen? Weil die Mac-del so

lu-stig und die Bur-schen so

dur-stig, da-rum ist es am

Rhein, am Rhein so schoen!

Weil wir uns am Weine laben,
tun die Sorgen wir begraben.
Weil dort sorgenlose Herzen
froehlich lachen und viel scherzen.

Weil die alten Deutschen tranken,
bis sie still zu Boden sanken.
Weil so heiss dort das Blut ist
und der Wein dort so gut ist.

Weil die Burschen so frank sind
und die Schlaeger so blank sind.
Weil die Maedchen so treu sind
und die Burschen so frei sind.

Weil am Rheine man jeden
frei und offen hoert reden.
Weil die Felsen hoch droben
so von Sagen umwoben.

Чому так весело на Райні?
Чому так весело на Райні?
Чому так весело на Райні?
Тому, що дівчата веселі,
А хлопці дуже забавні,
Тому на Райні, тому на Райні так весело.

Чому так весело на Райні?
Тому, що із солоду і хмелю
Робимо ми чудовий напій.
Тому так на Райні весело, на Райні так весело!

Тому, що нас запрошують на келих вина,
А турботи ми залишаємо.
Тому, що там веселі серця,
Багато сміху і жартів.

Тому, що старий люд напивається,
Аж по землі валється.
Тому, що там гаряча кров,
А молоде вино п'янке.

Тому, що дівчата вірні, а хлопці вільні.
Тому, що на Райні кожен
Може вільно і відверто говорити.
Тому, що скелі високі і легендами оповиті.

WAHRE FREUNDSCHAFT SOLL NICHT WANKEN
СПРАВЖНЯ ДРУЖБА НЕПОХИТНА

1. Wah- re Fre- und- schaft kann nicht
wan- ken, wenn sie gleich ent- fer- nen
ist; le- bet fort noch in Ge-
dan- ken, und der Treu- e nicht ver-
gisst. le- bet gisst.

Keine Ader soll mir schlagen,
wo ich nicht an dich gedacht;
ich will Sorge fuer dich tragen } 2
bis zur spaeten Mitternacht.

Wenn der Muehlstein traebet die Reben
und daraus fliesst kuehler Wein,
wenn der Tod mir nimmt das Leben, } 2
hoer' ich auf, getreu zu sein.

Справжня дружба непохитна,
Якщо і розлучені двоє.
Кохання живе в згадці,
І вірність клятві не забудеться. } 2

Кожна клітина підказує:
Ти кохав її, кохав.
До самого скопу мого
Не буде спокою мені. } 2

Коли жорна давають гроно,
З-під них вино тече.
Коли смерть життя візьме,
Почуй мене: «Я кохав тебе». } 2

DREI ROSEN IM GARTEN
ТРИ ТРОЯНДИ

1. Drei Ro-sen im Gar-ten, drei Ro-sen im

Gar-ten, drei Ro-sen im Gar-ten, ein

Schiff auf dem See, ein Schiff auf dem See.

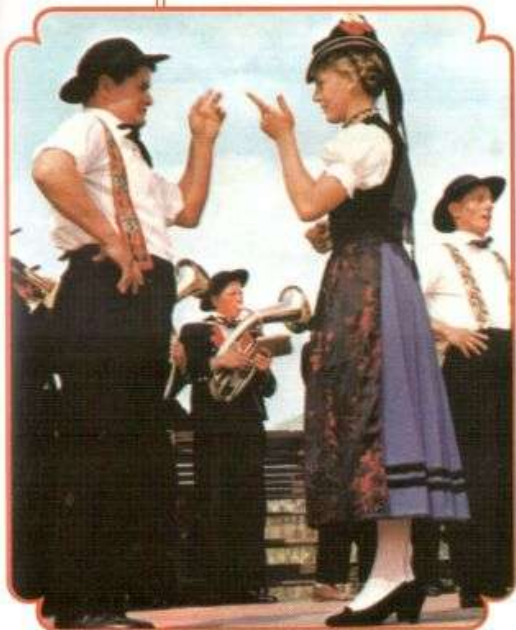
Mein Schatz ist so ferne, das Herz tut mir weh.
Es flogen zwei Tauben wohl ueber mein Haus.
Sie richteten viel Gruesse vom Feinsliebchen aus.
«Dass du mir dein Jawort kei'm andern zusagst!»

Три троянди в саду, три троянди в саду,
Три троянди в саду, човен у морі, човен у морі...
Моє кохання далеко, млісно на душі.
Пролетіли два голуби над моєю хатою.
Слова кохання принесли мені,
Що навек він залишиться вірним.

ЖАРТІВЛИВІ
ПІСНІ

SCHAERZ-
LIEDER

DAS LIEBEN BRINGT GROSS' FREUD'
КОХАННЯ, РАДОСТЕ МОЯ

Das Lie-ben bringt gress' Freud' es
wis-sen's al-le Leut'. Weiss
mir ein schoe-nes Schact-ze-lein, mit
zwei schwarz-brau-nen Aeu-ge-lein, die-
mir, die-mir, die-mir mein Herz er-freut.

Ein Brieflein schrieb sie mir, ich sollt treu bleiben ihr,
Drauf schiekt ich ihr ein Straeusselein, schoen Rosmarin, brauns
Naegelein, sie soll, sie soll, sie soll mein eigen sein.

Mein eigen soll sie sein, keinem andern mehr als mein.
Und so leben wir in Freud und Leid, bis uns Gott,
der Herr, auseinanderscheidt. Dann leb wohl,
leb wohl, leb wohl, mein Schatz, lebe wohl.

Кохання, радосте моя, це знають всі.
Знає про це і моя чорнобрива кохана,
Яка моє, яка моє, яка моє серце зіриває.

Листа прислала: я вірна тобі.
Не гаючи часу, я послав їй розмарину букет.
Вона буде, вона буде, вона буде моєю.

Вона буде моєю і тільки моєю.
Будемо жити в радості, до того часу, доки Бог нас не розлучить.
Будемо жити, будемо жити з коханою, будемо жити.

HOCH AUF DEM GELBEN WAGEN
МЧАЛИ ГАЛОПОМ КОНІ

1. Hoch auf dem gel- ben Wa- gen
sitz ich beim Schwa- ger vorn.
Vor- waerts die Ros- se tra- ben,
lu- stig- schmet- tert das Horn.
Fel- der- Wic- sen und Au- en,
leuch- ten- des Aeh- ren- gold: ich
moech- te so ger- ne noch schau- en,
a- ber der Wa- gen, der rollt.

Postillion in der Schaecke futtert die Rosse im Flug. Schaeumendes Gerstengetraenke mir der Wirt im Krug. Hinter den Fensterscheiben lacht ein Gesicht so hold. Ich moechte so gerne noch bleiben, aber der Wagen, der rollt.

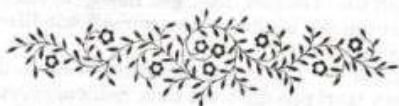
Floeten hoer ich und Geigen. lustiges Bassgebrumm, Junges Volk im Reigen tanzt um die Linde herum, wirbelt wie Blaetter im Winde, jauchzt und lacht und tollt.

Ich bliebe so gerne bei der Linde, aber der Wagen, der rollt. Sitzt einmal ein Gerippe dort bei dem Schwager, vorn, schwingt statt der Peitsche die Hippe, Stundenglas statt Horn, sag ich: Ade nun, ihr Lieben, die ihr nicht mitfahren wollt, ich waer ja so gern noch geblieben, aber der Wagen, der rollt.

Мчали галопом коні, веселу мелодію грала труба,
Золотом колосилися поля,
Краевидом насолоджувалася я,
Але коні мчали галопом...
Кучер біля шинку коней напував,
Пінисте пиво підносив нам шинкар.
Мені через віконце брочки усміхався якийсь чудак.
Залишитися б з ним, промайнула думка,
Але коні мчали галопом...
У шинку було чути звуки флейт і скрипок,
Навколо лише молодь веда веселий хоровод,
Вихором крутилися парочки молоді.
Залишитися б біля шинку і мені,
Але коні мчали галопом...
Якийсь скелет сів біля швагра спереду,
Кучер змахнув батогом, коні помчали галопом.
Прощай, мій коханий...
Залишитися б там, біля шинку мені,
Але коні мчали галопом...

HEIMLICHE LIEBE
ТАЄМНЕ КОХАННЯ

Kein Feu- er, kei- ne Koh- le kann
bren- nen so heiss. Als beim- li- che
Lie- be, von der Nie- mands nichts
weiss, von der Nie- mands nichts weiss.

Keine Rose, keine Nelke
kann bluehen so schoen,
als wenn zwei verliebte Seelen
beieinander tun stehn.

Setze du mir einen Spiegel
ins Herze hinein,
damit du kannst sehen,
wie treu ich es mein.

Диму без вогню не буває,
Не буває кохання без пліток.
Нікому не збагнути довіку
Таємного кохання до тебе.

Ніщо так гарно не квітне -
Ні гвоздика, ні троянда, -
Коли таємно закоханих двоє,
Зітхають мовчазно насамоті.

У серце моє, коханий,
Встав дзеркало.
Тільки тоді збагнеш ти
Таємне кохання моє.

DIE TIROLER SIND LUSTIG
ТІРОЛЬЦІ – ЛЮДИ ВЕСЕЛІ

Die Ti- ro- ler sind
lu- stig, die Ti- ro- ler sind
froh, sie ver- kau- fen ihr
Bett- chen und schla- fen auf Stroh.

Die Tiroler sind lustig,
die Tiroler sind froh,
sie nehmen ein Weibchen
und tanzen dazu.
Erst dreht sich das Weibchen,
dann breht sich der Mann,
dann tanzen sie beide,
und fassen sich an.

Eins, zwei, drei, vier, fuenf, sechs, sieben,
ein Tiroler hat geschrieben:
Liebe Mutter, sei so gut,
schick mir einen Tirolerhut.
Nicht zu gross und nicht zu klein,
nicht zu grob und nicht zu fein,
er soll fuer die Hochzeit sein.

Тірольці – люди веселі,
Тірольці – люди забавні.
Вони продають свої постелі,
А на соломі сплять самі.

Тірольці – люди веселі,
Тірольці – люди забавні.
У танок запрошують бабусь
І танцюють до ранку.

Першою крутиться бабуся,
Потім крутиться чоловік,
Потім танцюють разом
До бестями – всі.
Раз, два, три, чотири, п'ять, шість, сім
Тіролець пише у листі:
«Дорога матусю моя,
Якнайшвидше тірольський капелюх висилай!
Не великий і не малий,
Потріпаний і старий.
На весілля потрібен він мені».

JODLER
ЙОДЛЕР

Ho-la-ri-a, ho-la-djo, ri-a-ri-a-djo,
ri-a-ri-a-djo, ri-a-ri-a-djo. Ho-la-
ri-a-ho-la-djo, ri-a-ri-a-djo,
ri-a-ri-a, ho-la-djo.

ICH GING EMOL SPAZIERE
ЯКОСЬ ШОВ ГУЛЯТИ Я

Ich ging e-mol spa-zie-re'n, a-
ha, ich ging e-mol spa-zie-re'n
val-tal-te-ri val-te-ra! Und thaet ein Mae-del
fuech-re, a-ha, a-ha, a-ha!

Ich ging emol spaziere, nanu, nanu, nanu,
ich ging emol spaziere, was sagst du da dazu,
ich ging emol spaziere, bums vallera,
und taet ein Maedel fuehre, hahahahaha.

Sie sagt, sie haett'viel Gulde, 'swarn aber lauter Schulde,
Sie sagt, sie taet' viel erbe, 'swarn aber lauter Scherbe.
Sie sagt, sie waer' von Adel, ihr Vater fuehrt die Nadel.
Sie sagt, ich sollt' sie kuesse, es brauchts niemand zu wisse
Sie sagt, ich sollt' sie nehme, sie macht mir's recht bequeme.
Der Sommer ist gekomme, ich hab' sie nicht genomme.

Якось ішов гуляти я, нану, нану, нану,
Якось ішов гуляти я, що ти скажеш на це.
Якось ішов гуляти я, bums vallerä,
Зустрів я дівчину, га-га-га-га-гі.

Вона каже, у неї багато гульденів.
Вона каже, у неї велика спадщина, зберігається у черепку.
Вона каже, я з роду шляхетного, батько мій швець.
Вона каже, я тебе поцілую, щоб про це ніхто не знав.
Вона каже, я тебе кохаю, бери мене, бери...
Минуло літо, а я з нею не одружився.

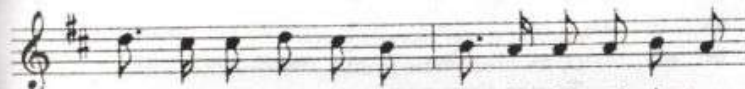
WALDESLUST BECELO У ЛІСІ

Wal- des- lust, Wal- des- lust!

Oh wie ein- sam schlaegt die Brust! Ihr lie- ben

Voc- gel- cin singt cu- er Lie- de- lein und singt aus

Her- zes- lust aus vol- ler Brust.

Waldeslust, Waldeslust!
Oh wie einsam schlaegt die Brust!
Du bist mein Hoffnungsstern,
dich hab ich gar zu gern!
Bei dir, bei dir allein
da moecht ich sein!

Waldeslust, Waldeslust!
Oh wie einsam schlaegt die Brust!
Schatz, wenn du gehst zur Ruh',

schliess deine Auglein zu!
Schlaf ein, schlaf ein, schlaf ein
und denke mein!

Waldeslust, Waldeslust!
Oh wie einsam schlaegt die Brust!
Schatz, wenn du reisen tust,
reich mir den Abschiedskuss!
Leb wohl, leb wohl, leb wohl.
Auf's Wiedersehn.

Весело у лісі, весело у лісі!
О, як самотно на душі!
Птахи співають свої пісні,
Співають від серця, від душі.

Весело у лісі, весело у лісі!
О, як самотно на душі!
Ти моя зірка надій,
Я тебе кохаю,
Я твій, я твій.
Тільки з тобою я твій.

Весело у лісі, весело у лісі!
О, як самотно на душі!
Кохана, коли ти йдеш спати,
Закмур свої очі.
Засинай, засинай, засинай,
І про мене не забувай!

Весело у лісі, весело у лісі!
О, як самотно на душі!
Кохана, якщо ти помандруеш,
Поцілунок розлуки пошли,
Будь здорова, будь здорова, будь здорова,
І навк прощай!

DIE FAHRT INS HEU... ПОЇДЬ, МИЛИЙ, ЗА СІНОМ...

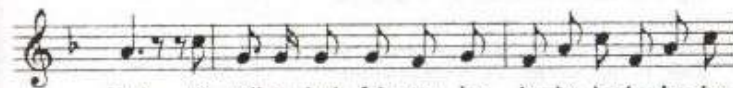
1. Es hat- te ein Bau- er ein
die sagt zu ih- rem

schoe- nes Weib, die blieb so ger- ue zu:
lie- ben Mann, er soll- te doch fah- ren hi

Haus Er soll- te doch fah- ren ins
naus

Heu, er soll- te doch fah- ren ins ha- ha- ha- ha- ha,

bei- ju- bei, ju- bei, ju- bei, er

soll- te mal fah- ren ins Heu.

Der Mann, er dachte in seinem Sinn «Die Rede, die ist gut!
Ich will mich hinter die Haustuer stellen, will sehn, was meine Frau
tut». Will sagen, ich fahre ins Heu...

Da kam geritten ein Reitersmann zum jungen Weib herein.
Und sie umfing gar freundlich ihn, gab stracks ihren Willen darein.
«Mein Mann ist gefahren ins Heu...»

Er fasste sie am Guertelband und schwang sie hin und her.
Der Mann, der hinter der Haustuer stand, ganz zornig trat er
herfuer, «Ich bin nicht gefahren ins Heu...»

«Ach trauter, herzallerliebster Mann, vergib mir nur diesen Fehl.
Ich will ja Herzen und lieben dich, will kochen Mus und Mehl».
Ich dachte, du waerest im Heu...

«Und wenn ich gleich gefahren waer ins Heu und Haberstroh,
so sollst du nie und nimmermehr einen Andern lieben also!»
Da fahre der Teufel ins Heu...

Була у чоловіка гарна жінка,
Любив її, кохав її і з хати не випускав.

Вранці мовить жінка до чоловіка:

– Поїдь, милий, за сіном на луки,

На луки за сіном, га-га-га-га-га, гай-ю,

Гай, ю-гай, ю-гай, на луки за сіном.

Почув ці слова, замислився він:

– Мовлено гарно, сховаюсь я у кут,

А що з того вийде?

Кажу тобі, кохана, я їду на луки за сіном, га-га-га-га-га-га,

Гай-ю-гай, ю-гай, ю-гай, на луки за сіном.

Вбігає раптом лицар молодий:

Обнялися, поцілувалися і роздяглися.

Чоловік поїхав на луки за сіном, га-га-га-га-га-га,

Гай-ю-гай, ю-гай, на луки за сіном.

– Ні, я не поїхав на луки за сіном, га-га-га-га-га-га.

– Коханий мій, любий мій, пробач мені провину,
Я всім серцем і душею люблю тебе і мус тобі приготую.
Лихий попутав, лихий попутав, і хай їде він геть!
Старий не поїхав на луки, га-га-га-га-га-га,
Гай-ю-гай, ю-гай, ю-гай, не поїхав за сіном.

MAED'LE, RUCK, RUCK, RUCK
AN MAINE GRUENE SEITE
ДІВЧИНО, ПОВЕРНИСЬ, ПОВЕРНИСЬ,
ПОВЕРНИСЬ ДО МЕНЕ

Maed- le ruck, ruck, ruck an mei- ne grue- ne

Sei- te i hab di gar so gern, i kann di

1. lei- de. Maed- le gar so gern i kann di

2. lei- de. Bist so lieb und gut, schoen wie

Milch und Blut, du musst bei mir blei- be, mir die

Zeitvertrei- be. Maed- le ruck, ruck, ruck an mei- ne grue- ne

Sei- te, i hab di gar so gern, i kann di lei- de.

Maedle, guck, guck, guck in meine schwarze Auge.
du kannst dei lieblich's Bilde drinne schaue.
Guck no recht treu nei, du musst drinne sei:
Bist du drinne z'Haus, kommst au nimme raus.

Maedle, du, du, du musst mir den Trauring gebe,
denn sonst liegt mir ja nichts mehr an mei'm Lebe,
wenn i di net krieg, gang i fort in'n Krieg,
wenn i di net hab, ist mir d' Welt ein Grab.

Дівчино, повернись, повернись, повернись до мене,
Ти така гарна, як кров з молоком, я страждаю.
Будь мою, ми будемо щасливі.
Дівчино, повернись, повернись, повернись до мене.
Ти така гарна, я страждаю.

Дівчино, подивись, подивись, подивись у мої чорні очі,
Ти побачиш серцю милий світ.
Подивись через віконце, вийди з хати,
Вийди з хати, кохава моя.

Дівчино, ти, ти, ти дай слово вірності мені, дай,
Без тебе мені і світ немилый,
Без тебе на війні загину,
Покохай мене, без тебе світ – могила моя.

OH ALTE BURSCHENHERRLICHKEIT
О СТАРІ ЧАСИ ПАРУБОЦЬКІ

Oh al- te Bur- schen- herr- lich- keit! Wo
hin bist du- ent- schwun- den? Nie
kehrst du wie- der, gold'- ne Zeit, so
frei und un- ge- bun- den! Ver-
ge- bens spae- he ich um- her, ich
fin- de dei- ne Spur nicht mehr. Oh
je- rum, je- rum, je- rum, oh
quae mu- ta- tio re- rum

Den Burschenhut bedeckt der Staub,
es sank der Flaus in Truemmer,
der Schlaeger ward des Rostes Raub,
erblichen ist sein Schimmer.
Verklungen der Kommergesang,
verhallt Rapier – und Sporenklang.
Oh jerum, jerum, jerum,
oh quae mutatio rerum.

Wo sind die, die vom breiten Stein
nicht wankten und nicht wichen,
die ohne Moos bei Scherz und Wein
den Herrn der Erde glichen?
Sie zogen mit gesenktem Blick
in das Philisterland zurueck.
Oh jerum...

О старі часи парубоцькі,
Куди ви зникли безслідно?
Золоті часи, поверніться знову –
Часи безтурботності і свободи!
Даремно чатую я на вас повсюди,
Ба, і ваших слідів не знаходжу.
O jerum, jerum, jerum,
O quae mutatio rerum.
Парубоцька шляпа привала пилом,
І волосся уже випадає.
Рапіри теж заржавіли,
Потьмянів їх блиск.
Замовкли шлягери у шинках,
І келихів не чути дзвін.
Де ті, веселі і молоді,
Котрі без жартів, мусу і вина
Не обходилися і дня?
Що, з погаслим поглядом знову
Повернетесь у філістерську «країну»?
O jerum, jerum, jerum,
O quae mutatio rerum.

BRUEDER, HIER STEHT BIER STATT WEIN
ДРУЗІ, П'СМО ПИВО - НЕ ВИНО

Brue- der, hier steht Bier statt Wein,
trau- te Brue- der, schenkt Euch ein!
Hoch leb' je- der brau- ve Mann
der fuer Frei- heit fech- ten kann.

Freiheit ist ein edles Gut,
Gibt dem Burschen Kraft und Mut,
Hoch leb' jeder freie Mann,
Der den Schlaeu schwingen kann.

Gluecklich, wer auf seinem Pfad,
Einen Freund gefunden hat.
Und nicht minder gluecklich ist,
Wenn sein holdes Liebchen kuesst.

Kommt du meiner Asche nah',
Brueder so verweile da,
Schreib an meines Grabes Rand:
Diesen hab' ich Fremd genannt.

Auf, ihr Brueder, auf und trink,
Stoss die Glaeser an und singt,
Hoch leb' jeder sunge Mann,
Der sein Glaeschen leeren kann.

Друзі, тут пиво, а не вино.
Милі друзі, пригочаймось!
Хай буде щасливий кожен той,
Хто бореться за свободу.

Свобода - найвищий дар -
Дає силу і мужність парубкам.
Щасливий хай буде і той,
Хто добре фехтує сам.

Щасливий той, хто на своєму шляху
Друга вірного зустріне.
І не менш щасливий той,
Котрий свою кохану цілує.

Моє кохання, йди сюди,
Побудь зі мною ти.
На надгробнику напиши:
«Чужаком його звала я».

Встаньмо, друзі, пиймо, друзі,
Келихи піднімемо і заспіваймо.
Хай буде здоровим кожен юнак,
Котрий келих п'є до дна.

TRINKLIED
ЗАСТІЛЬНА

Ein Le-ben wie im Pa-ra dies ge-
wacht uns Va-ter Rhein. Ich
geb' es zu: ein Kuss ist suess, doch
sues-ser ist der Wein. Ich
bin so froech-lich wie ein Reh, das
um die Quel-le tanzt, wenn
ich den lie-ben Schenk-tisch seh' und
Glae-ser drauf ge-pflanzt.

Was kuenmert mich die ganze Welt,
wenns liebe Glaeschen winkt,
und Traubensaft, der mir gefaellt,
an meiner Lippe blinkt?
Dann trink' ich wie ein Goetterkind
die vollen Flaschen leer,
dass Glut mir durch die Adern rinnt,
und ford're taumelnd mehr.

Und jeder schoenen Winzerin,
die uns die Trauben las,
weih' ich, als meiner Koenigin,
dies volle Deckelglas.
Es lebe jeder deutsche Mann,
der seinen Rheinwein trinkt,
so lang ers Kelchglas halten kann,
und dann zu Boden sinkt!

Життя, як у раю, дарує нам батько-Райн,
І немає солодшого поцілунку за вино.
Я щасливий як сарна, яка гарцює біля джерела,
Коли побачу накритий стіл
І танцюючі келихи на нім.
Чого турбуватися про світ,
Коли келихи «кличуть» мене,
І вино улюблене
По губах тече!

Випиваю пляшку цю
Вожого дару я.
По моїх жилах жар тече,
Вимагаючи: дай ще.
Кожну гарну офіціантку,
Яка пригощає нас вином,
Обожнюю як королеву,
І випиваю все до дна.
Хай буде здоровий кожен юнак,
Котрий райнське вино п'є,
Хоч би й до тих пір,
Доки тримає келих у руці!

O, JAEGER!
O МИСЛИВЦЮ!

O, Jae- ger, o, Jae- ger! Deine
Mut- ter ist boese, deine Mut- ter ist boese. Und
gehe nicht hi- nein, sie gibt dir ein paar Stoesse. Sie
schimpft ja, sie prummt ja, sie schaut wie ein Fuchs. Sie
hat ihr ein Schwin- gel mit Schnee- ballen einge- fuehlt.

О мисливцю, мисливцю!
Твоя мати зла.
Твоя мати зла.
Не йде вона до хати.
Тобі дає вона шица.

Вона сердита, вона зла,
Виглядає як лисиця.
Дасть вона тобі вівсяника,
Калиною наповненого!

DER NUSSENBAUM
ОЙ ГОРІХУ, ГОРІХУ

Ach Nus-sen-baum, ach nus-sen-
baum, ich will dich et-was fra-
gen. Wa-rum denn du so
schoen gruen bist in dei-nen
jun-gen Jah-ren.

Ach Maedchen, liebstes Maedchen mein,
das kann ich dir wohl sagen.
Ich steh im Wald bei kuehl und kalt
und Nussen muss ich tragen. } 2

Ach Maedchen, liebstes Maedchen mein,
ich will dich etwas fragen:
Warum denn du so schoen rot bist
in deinen jungen Jahren. } 2

Ach Nussenbaum, ach Nussenbaum,
das kann ich dir schon sagen.
Ich trink Kaffee mit Marmoltee
und spiel mit jungen Knaben. } 2

Trinkst dus Kaffee mit Marmoltee
und spielst mit jungen Knaben.
So dauerts kaum dreiviertel Jahr,
ein Knaeblein wirst du haben. } 2

Oh, du verfluchter Nussenbaum,
das kann ich dir wohl sagen.
Ich hab zwei stolze Brueder zu Haus,
die werden dich umhauen. } 2

Und wenn sie mich umhauen tun,
im Fruehjahr gruen ich wieder.
Und wenn ein Maedchen seine Ehre verliert,
so kriegt sie's nicht mehr weider. } 2

Горіху зелений, горіху,
Хочу тебе запитати:
Чом ти такий гарний
У свої молоді літа? } 2

Дівчино моя мила,
Скажу тобі правду я.
Росту я у лісі у спеку і холод,
І щороку народжую горіхи я. } 2

Дівчино моя мила,
Хочу тебе спитати:
Чом ти така гарна,
У свої молоді літа? } 2

Горіху ти мій, горіху,
Скажу тобі правду я:
П'ю я каву з молоком
І граюся з юнаком. } 2

П'єш ти каву з молоком
І граєшся з юнаком?
Три чверті року триває це так,
І народжуєш ти маля. } 2

Проклятий ти горіху,
Тебе я проучу.
У мене два гордих брати,
Вони тебе ламають. } 2

Якщо вони мене ламають,
Весною розквітну знову я.
Якщо дівчина втратить свою честь,
Не поверне вона її більше ніколи! } 2

GELSENDORF, ICH MUSS DICH LASSEN ПРОЩАЙ, МІЙ ГЕЛЬЗЕНДОРФ

Gel- sen- dorf, ich muss dich
und dar- in- ucn muss ich

las- sen, Gel- sen- dorf du schoe- nes Dorf,
las- sen mei- nen al- ler- schoen- sten Schatz.

Schatz, ach Schatz, du tust mich kraenken
tausendmal in einer Stund',
wenn ich nur das Glueck koennt' haben,
dir zu kuessen deinen Mund.

Rosmarin und Lorbeerblaetter
geb' ich meinem Schatz allein,
das soll sein fuers letzt' Gedenken,
das soll fuer mein Liebchen sein.

Haett' ich Feder, haett' ich Tinte,
haett' ich nur ein Stueck Papier,
so taet' ich darauf schreiben
wieviel Stunden ich war bei dir.

Прощай, мій Гельзендорф,
Прощай, мій Гельзендорф.
Прощай і ти, кохана,
Прощай ти, мій скарге.

Кохана, ох кохана, завдаєш мені болю.
Моїм щастям у Гельзендорфі
Був поцілунок твій
Як пам'ять про тебе.

Букет з розмарину і лавра
Тобі, кохана, вручу я
Як останню пам'ять
Про нашу дружбу і любов.

Дай мені перо, дай чорнило,
Дай паперу аркуш,
Там напишу...
Скільки часу провів я у тебе.

DAS ZIGEUNERLIED ПІСНЯ ЦИГАНА

Lus-tig ist das Zi-geu-ner-le-ben,
braucht de-in Kai-ser ke-in Zi-geu-ner
fa-ri-ja, Lus-tig ist es im
fa-ri-ja.
grue-nen Wald, bei dem Zi-geu-ner Auf-ent-halt,
fa-ri-ja, fa-ri-ja, fa-ri-ja, fa-ri-ja,
fa-ri-ja.

Lustig ist das Zigennerleben, farija,
 Braucht der Kaiser kein Sinn zu geben, farija
 Lustig ist es im gruenen Wald,
 Bei dem Zigeuner Aufenthalt, farija (5)

Soll uns einmal der Hunger klagen, farija
 Geh'n wir schnell ein Hirschlein jagen, farija
 Hirschlein in dich wohlei macht,
 Wenn des Jaegers Buechse kraft, farija (5)

Soll uns einmal der Durste quellen, farija
 Geh'n wir hin zur Wasserquelle, farija
 Trinken das Wasser aus Maskenstein
 Es waere der beste Champagnerwein, farija (5)

Веселе циганське життя, фарія,
 Чи не потребує твій кайзер цигана, фарія.
 Весело у зеленому гаю,
 У циганському шатру, фарія (5)

Веселе циганське життя, фарія.
 Чи не потребує кайзер ворожби, фарія,
 Весело на узліссі, фарія.
 У циганському таборі, фарія (5).

Мучить голод цигана, фарія.
 Полювати на оленя йде він, фарія.
 Вгамує оленина голод, фарія
 Підстрелить його циган-мисливець, фарія (5).

Мучить цигана спрага, фарія.
 До криниці він іде, фарія.
 П'є джерельну воду він,
 Джерельна вода – краща за шампанське, фарія (5).

BADISCHES WEINLIED
 ОЙ ПИЛЮСЯ ВИНО У БАДЕНИ

Es war im schoe- nen Bad- ner- land, wo
 ich ein sue- sses Mac- del fand. Bei ei- nem
 Flaes- chen Bad'- schen Wein ge- stand ich
 ihr die Lie- be ein. Ich strei- chel- te ihr blon- des
 Haar und glueck- lich war ich ganz und gar, und
 glueck- lich war ich ganz und gar. Mac- del vom
 Bad- ner- land, komm, reich mir dei- ne

Hand! Du und dein gold-ner Wein
soll'n mei-ne Freun-de sein. Mac-del vom
Bad-ner-land, komm reich mir Dei-ne
Hand! Du und dein gold-ner
Wein sol-len mei-ne Freun-de sein!

Ich kenn' die Frauen von Berlin
und trank den Heurigen in Wien,
ich habe oft gezecht am Rhein,
doch nur in Baden will ich frei'n.
Nur bad'schem Wein und bad'schen Frau'n -
ja diesen beiden kannst du trau'n,
ja diesen beiden kannst du trau'n.
Maedel vom Badnerland...

Було це у Бадені,
Де знайшов своє кохання я:
За пляшкою вина признався їй у коханні.
Гладив її волосся золоте, був щасливий.
Вона простягнула мені руки.
Ти і твоє п'янке вино - мої друзі (2).
Я знаю жінок у Берліні,
П'ю завзято у Відні,
Буваю часто на Райні.
Тільки у Бадені щасливий я.
Баденське вино, як і жінки, -
Мрії мої, мрії (2).

O DU, LIEBER AUGUSTIN
О ТИ, КОХАНЦЮ АВГУСТИНЕ

O du lie-ber, Au- gu- stin, Au- gu- stin,
Au- gu- stin, o du lie- ber, Au- gu- stin,
Al- les ist hin. Geld ist weg, Mac- del weg,
Al- les weg, Al- les weg! O du lie- ber
Au- gu- stin, Al- les ist hin!

О ти, коханцю Августине!
О ти, коханцю Августине!
Все ти промарнував.
Гроші промарнував,
Коханку промарнував.
Все промарнував, все промарнував.
О ти, коханцю Августине!
Все ти промарнував...

OH, DU SCHOENER WESTERWALD
ПРЕКРАСИЙ ТИ, ВЕСТЕРВАЛЬДЕ

Heu- te wol- len wir march- hier'n,
ci- nen neu- en Marsch pro- bier'n,
in dem schoe- nen Wes- ter- wald, ja da
pfeift der Wind so kalt. Oh du
schoe- ner We- ster- wald,
ne- her dei- ne Hoe- hen pfeift der
Wind so kalt; je- doch der klein- ste
Son- nen- schein, dringt tief ins Herz hin- ein.

Und die Grete und der Hans
gehn des Sonntags gern zum Tanz,
weil das Tanzen Freude macht
und das Herz im Leibe lacht.
Ist das Tanzen dann vorbei,
gibt es meistens Schlaegerei,
und dem Bursch, den das nicht freut,
sagt man, er hat keinen Schneid.

Дорога кличе нас удалеч,
Залишаємо чудове місто Вестервальд.
Так, так свище вітер у вухах,
О ти, чудовий Вестервальд.
У твоїх долинах гуляє холодний вітер.
Тільки сонячний промінь надії проникає у душу.
Грета і Ганс йдуть щосуботи на бал,
У вихорі танку кружляють,
А на серці радість мають.
Після балу, як завжди,
Сварки і бійки затажні.
Той, хто участі не бере,
Воягузом є.

Велика українська народна пісня
"Коліска" (Lullaby) з
України. Ця пісня є
однією з найкрасивіших
і найстаріших українських
народних пісень. Вона
має глибоке історичне
коріння і є символом
материнської любові та
захисту дитини.

КОЛИСКОВІ
ТА ДИТЯЧІ
ПІСНІ

WIEGEN
UND KINDER-
LIEDER

ES WAR EINE MUTTER
ОЙ МАЛА МАТИ

1. Es war ei- ne Mut- ter, die

hat- te vier Kin- der; den Frueh- ling, den

Som- mer, den Herbst und den Win- ter.

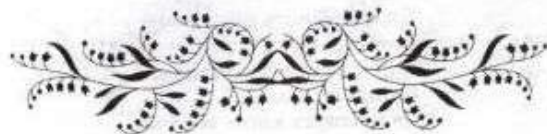
Der Fruehling bringt Blumen.
Der Sommer bringt Klee.
Der Herbst bringt uns Trauben.
Der Winter bringt Schnee.

Ой мала мати
Четверо дітей:
Весну, літо,
Осінь і зиму.

Весна приносить квіти,
Літо - кошиночку,
Осінь - виноград,
Зима - снігу нам.

LEISE ZIEHT DURCH MEIN GEMUET
ВЕСНЯНКА

1. Lei- se zieht durch mein Ge- muet

lieb- li- ches Ge- laeu- te.

Klin- ge, klei- nes Frueh- lings- lied,

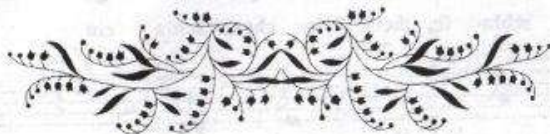
kling him- aus ins Wei- te.

Kling hinaus bis an das Haus,
wo die Blumen spriessen.
Wenn du eine Rose schaust,
sag, ich lass sie gruessen.

Чарує, манить душу мою
Весняна пісня у гаю.
Кличе, манить у долини,
На луки і поля,
Де квітнуть квіти величаві.
Якщо побачиш у долині
Троянду лісову,
Вклонися їй.

SCHLAFE, MEIN PRINZCHEN СПИ, МОЯ РАДІСТЬ, ЗАСНИ*

Schla- fe-mein Prinz-chen! Es ruhn

Schae-f-chen und Voe- gel-chen nun,

Gar-ten und Wie- se ver- strummt,

auch nicht ein Bien-chen mehr summt,

Lu- na mit sil-ber-nem Schein

gu-cket zum Fen-ster her- ein.

Schla- fe heim sil-ber-nen Schein,

Wer ist beglueckter als du?
Nichts als Vergnuengen und Ruh!
Spielwerk und Zucker vollauf,
und noch Karossen im Kauf!
Alles besorgt und bereit,
dass nur mein Prinzchen nicht schreit.
Was wird da kuenftig erst sein!
Schlafe, mein Prinzchen, schlaf ein,
schlaf ein, schlaf ein!

Спи, моя радість, засни!
Вогнічки згасли ясні.
Бджілки затихли в садку,
Рибки поспули в ставку.
Місяць у небі встає,
Світить в віконце твоє.
Очки скоріш-бо зімкни!
Спи, моя радість, засни,
Засни, засни!
Спокій прийшов у наш дім.
Тихо і темно у нім...
Вітер дверми не рипить,
Мишка за піччю спить.
Важко зітхнув хтось разом,
Що нам до того, синок?
Очки скоріш-бо зімкни!
Засни, засни!

* Пісні для учнів 4-5 кл. Видання четверте. Упорядник Л.Хлебнікова. -
Б.: Музична Україна. 1983. - С. 54.

ALLE VÖGEL SIND SCHON DA
ПРИЛІТІЛИ ПТАХИ

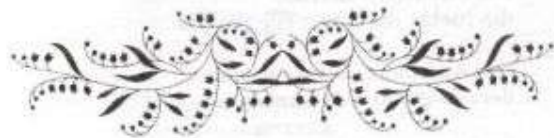

Wie sie alle lustig sind, flink und froh sich regen!
 Amsel, Drossel, Fink und Star und die ganze Vogelschar
 wuenschen dir ein frohes Jahr, lauter Glueck und Segen.
 Was sie uns verkuenden nun, nehmen wir zu Herzen:
 Wir auch wollen lustig sein, lustig wie die Voegelein,
 hier und dort, feldaus, feldein, singen, springen, scherzen.

Прилетіли птахи, прилетіли птахи всі,
 По всіх усюдах задували
 Свіст, щебет і пісні.
 Весна прийшла у всій красі:
 Всі веселі, спритні і рухливі –
 Синиці, дрозди, аяблики і шпакі.
 Щастя і благословіння бажаю їм.
 Візьмемо до серця їх пісні,
 Будьмо веселі і щасливі, як вони.
 Там і тут співаймо, жартуймо, стрибаймо.
 Будьмо веселі і щасливі, як вони.

EIN VOGEL WOLLTE HOCHZEIT MACHEN ПТАШИНЕ ВЕСІЛЛЯ

Ein Vo-gel woll-te Hoch-zeit ma-chen

in dem grue-nen Wal-de. Fi-di-

ral-la-la, fi-di-ral-la-la, fi-di-

ral-la-la-la-la.

Die Drossel war der Braeutigam,
 die Amsel war die Braute.

Der Sperber, der Sperber,
 der war der Hochzeitwerber.

Der Stare, der Stare,
 der flocht der Braut, die Haare.

Der Seidenschwanz, der Seidenschwanz,
der bracht der Braut den Hochzeitskanz.

Die Lerche, die Lerche,
die fuehrt die Braut zur Kerche.

Der Auerhahn, der Auerhahn,
derselbig war der Kapellan.

Die Meise, die Meise,
die sang das Kyrieleise.

Die Schnepfe, die Schnepfe,
setzt auf den Tisch die Naepfe.

Die Puten, die Puten,
doe machten breite Schnuten.

Die Gaense und die Anten,
das war'n die Musikanten.

Der Pfau mit seinem bunten Schwanz
mach mit der Braut den ersten Tanz.

Die Taube, die Taube,
die bracht der Braut die Haube.

Brautmutter war die Eule,
nahm Abschied mit Geheule.

das Finklein, das Finklein,
das fuehrt das Paar zur Kammer rein.

der Uhu, der Uhu,
der macht die Fensterlaeden zu.

Die Fledermaus, die Fledermaus,
die zog der Braut die Struempfe aus.

Frau Kratzefuss, Frau Kratzefuss,
gab allen einen Abschiedskuss.

Der Hahn, der kraechte: Gute Nacht!
Nun wird die Kammer zugemacht.

У зеленому лісі –
Пташине весілля.

Фі-ді-рал-ла-ла,
Фі-ді-рал-ла-ла,

Фі-ді-рал-ла-ла.
Дрозд – наречений.

Синиця – наречена.
Яструб – весільний сват.

Ворона, ворона
Заплітає нареченій косу.

Трясогузка, трясогузка
Нареченій вінок дарує.

Жайворонок, жайворонок
Веде наречену до церкви.

Глухар, глухар –
Він капелан.

Мурашка, мурашка
Співає, співає.

Бекас, бекас
Кладе на стіл миски.

Індик, індик
Роззявив рота.

Гуси і качки
Були музикантами.

Павичка з золотим хвостом
Кружляла з молодю в танку.

Голуби, голуби
Принесли нареченій чепець.

Сова - свекруха
Розревілася на прощання.

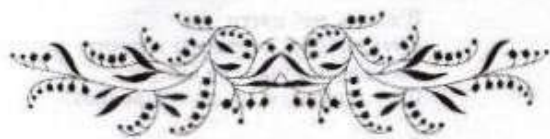
Зяблики, зяблики
Повели молодих спати.

Пугач, пугач
Закрив вікна.

Кажан, кажан
Зняв з молоді панчохи.

- Доброї ночі усім, -
Прокукурікав півень.

MEINE BLUEMCHEN HABEN DURST
В'ЯНУТЬ МОЇ КВІТИ

1. Mei- ne Bluem- chen ha- ben Durst,

hab's gar wohl ge- se- hen,

hur- tig, hur- tig will ich drum

hin zum Bron- nen ge- hen.

Frisches Wasser hol ich euch,
wartet nur ein Weilchen,
wartet nur, ihr Roeslein rot
und ihr blauen Veilchen.

Seht, hier habt ihr Wasser schon,
trinkt nur mit Behagen:
blueht und duftet noch recht lang,
wollt ihr Dank mir sagen.

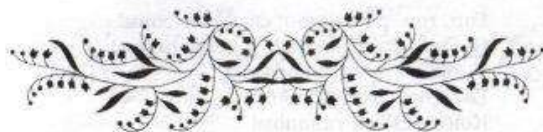

В'януть мої квіти
 Вачу добре – квіти мої в'януть.
 До криниці швидко біжу я.
 Щоб принести їм свіжої водиці.

Свіжої водиці принесу вам,
 Хвильку зачекайте.
 Зачекайте ви, чарівні троянди,
 І ви, сині фіялки.

Бачите, принесла я вам водиці,
 Напивайтесь вдосталь,
 Розквітайте і духмяньте довго,
 Розквітайте і духмяньте довго.

HOPP, HOPP, POPP PFERDCHEN LAUF GALOPP!
ГОП, ГОП, ГОП, КОНИК СКАЧЕ ГАЛОПОМ!

Hopp, hopp, hopp! Pferd-chen, lauf Ga-
 lopp! Ue-ber Stock und ue-ber Stei- ne,
 a-ber brich dir nicht die Bei- ne! Hopp, hopp, hopp, hopp,
 hopp! Pferd-chen, lauf Ga- lopp!

Tipp, tipp, tapp,
 wirf mich ja nicht ab!
 Zaehme deine wilden Triebe,
 Pferdchen, tu es mir zuliebe,
 wirf mich ja nicht ab!
 Tipp, topp, tipp, topp, tapp!

Brr, brr, he! Steh doch, Pferdchen, steh!
 Sollst schon heute weiter springen,
 muss dir doch erst Futter bringen.
 Steh doch, Pferdchen, steh!
 Brr, brr, brr, brr, he!

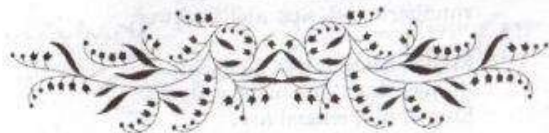

Гоп, гоп, гоп, коник скаче галопом!
Скачи через каміння і перешкоди,
Тільки ніжки не злами.
Гоп, гоп, гоп, гоп, гоп!
Коник скаче галопом!

Тіп, тіп, тап,
Тільки не тікай від мене.
Приборкаю я твій норов!
Конику, зроби мені радість,
Зроби мені радість!
Тіп, топ, тіп, топ, тап!

Б-р-р, б-р-р, конику, зупинись!
Хочеш ти стрибати далі?
Мушу тебе нагодувати.
Зупинись, конику, зупинись!
Б-р-р, б-р-р, б-р-р, б-р-р, гой!

BRUEDERCHEN, KOMM, TANZ MIT MIR!
БРАТИКУ, ПОТАНЦЮЙМО!*

1. Brue- der-chen, komm, tanz mit mir,

bei- de Haen- de reich ich dir,

1-3 ein- mal hin, ein- mal her,

rund her- um, das ist nicht schwer.

Mit den Haend- chen klapp, klapp, klapp,

mit den Fuess- chen trapp, trapp, trapp,

ein- mal hin, ein- mal her,

rund- her- um, das ist nicht schwer.

Mit den Koepfchen nick, nick, nick,
mit dem Fingerchen tick, tick, tick,
einmal hin, einmal her,
rundherum, das ist nicht schwer.

Ei, das hast du fein gemacht!
Ei, das haett' ich nicht gedacht.
Einmal hin, einmal her,
rundherum, das ist nicht schwer.

Братику, потанцюймо разом,
До тебе руки простягну я,
Раз сюди, два туди,
Це неважко, повернись навкруги.

Ручками клап, клап, клап,
Ніжками гоп, гоп, гоп.
Раз сюди, два туди,
Це неважко, повернись навкруги.

Голівкою кивни, кивни, кивни,
Пальчиком покажи, покажи, покажи.
Раз сюди, два туди,
Це неважко, повернись навкруги.

О, як у тебе виходить добре!
О, я і не думала.
Раз сюди, два туди,
Це неважко, повернись навкруги.

²Ця пісня може бути інсценована у кількох варіантах, зокрема у дитячих садках.

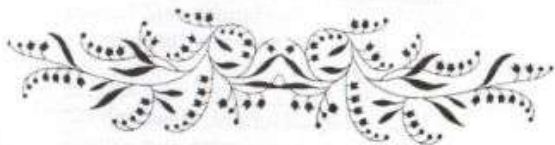
MEISTER JAKOB, SCHLAEFST DU NOCH?
МАЙСТЕР ЯКОБ, ТИ ЩЕ СПИШ ?

Mei- ster Ja- kob, Mei- ster
Ja- kob, schlaefst du noch?
Schlaefst du noch? Hoerst du nicht die
Glo- cken, hoerst du nicht die Glo- cken,
bim- bam, bim- bam!

Майстер Якоб, майстер Якоб,
Ти ще спиш?
Ти не чуєш дзвонів,
Ти не чуєш дзвонів звук:
Бім, бам, бім, бам!

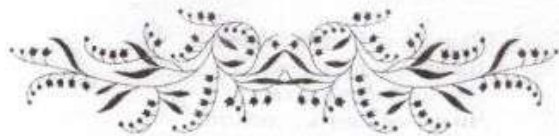
LATERNE, LATERNE
ЛІХТАРИКИ, ЛІХТАРИКИ

La- ter- ne, La- ter- ne,
Son- ne, Mond und Ster- ne. Bren- ne
auf mein Licht, bren- ne auf, mein Licht, a- ber
nur mei- ne lie- he La- ter- ne nicht. La-
ter- ne, La- ter- ne,
Son- ne, Mond und Ster- ne.

Ліхтарик, ліхтарик,
Сонце, місяць і зірки!
Світять ви ясно.
Освіт'ять мій шлях:
Мій ліхтарик згас.
Ліхтарик, ліхтарик,
Сонце, місяць і зірки...

DER SCHORNSTEINFEGER
КОМИНАР*

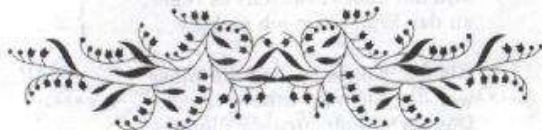
Wenn ich mor- gens frueh auf- ste- he
und nach mei- ner Ar- beit se- he,
schau ich hin und schau ich her,
ob noch was zu keh- ren waer.

Mein Gesicht ist schwarz wie Kohle
von dem Scheitel bis zur Sohle,
und mein Herz ist frisch und frei,
liebt die Schornsteinfegererei.
Wenn ich morgens frueh aufstehe
und zu meiner Arbeit gehe,
schau ich hin, schau ich her,
ob noch was zu fegen waer.
Schwarz ist mein Gesicht wie Kohle,
von dem Scheitel bis zur Sohle,
doch mein Herz ist frisch und frei
bei der Schornsteinfegererei.

Рано-вранці просинаюсь,
 На роботу поспішаю.
 Роздивляюсь навкруги,
 Чи немає чогось підмести.
 Я весь чорний, як вугілля,
 Від голови аж до п'ят.
 Всім серцем присягаю,
 Що люблю коминарську справу –
 Рано-вранці просинаюсь,
 На роботу поспішаю.
 Роздивляюсь навкруги,
 Чи немає чогось підмести.
 Я весь чорний, як вугілля,
 Від голови аж до п'ят.
 Всім серцем присягаю,
 Що люблю коминарську справу.

SPRACH DER KNABE ZU DEM BAECHLEIN
 РОЗМОВЛЯВ ХЛОПЧИК З ПОТІЧКОМ

Sprach der Knabe zu dem
 Baechlein: "Baechlein, sag, wo eilst du
 hin?" "Zu der Eger, lispelt's
 Baechlein, "zu der Eger muss ich
 ziehn Zu der Eger," lispelt's
 Baechlein, "zu der Eger muss ich ziehn!"

*Ця пісня може бути інсценована у дитячому садку чи в гуртках шкільної художньої самодіяльності.

Und der Knabe kam zur Eger:
 «Eger, sag, wo eilst du hin?»
 «Zu der Elbe», rauscht es reger,
 zu der Elbe muss ich ziehn!» } 2

Als der Knabe befrag die Elbe,
 war die Antwort inhaltschwer.
 Donnernd gab zurueck dieselbe:
 «Nun, ich muss ins deutsche Meer!» } 2

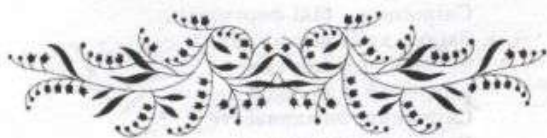

Розмовляв хлопчик з потічком:
 - Потічку, скажи, куди ти течеш?
 - У Егер, - проспівав потічок.
 - У Егер мушу текти я!
 У Егер, - прошепотів потічок.
 - У Егер мушу текти я. } 2

Питає хлопчик у Егера:
 - Егер, скажи, куди течеш ти?
 - У Ельбу, - схильовано відповів.
 - У Ельбу течу я! } 2

Питаючи у Ельби,
 Відповідь дістав таку:
 - У Північне море,
 У Німецьке море. } 2

SCHNEEFLOECKCHEN СНІЖИНКИ

Schnee- floeck- chen, Weiss- roeck- chen, wann

kommst du ge- schneit? Du wohnst in der

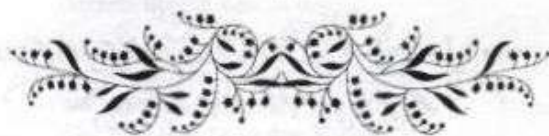
Wol- ke, dein Weg ist so weit.

Schneefloekchen, du deckst uns
 die Bluemlein zu,
 dann schlafen sie sicher
 in himmlischer Ruh'.
 Schneefloekchen, Weissroekchen,
 komm zu uns in's Tal,
 dann bau'n wir den Schneemann
 und werfen den Ball.

Сніжинки – білі фартушки,
Звідки ви до нас алетіли?
Злетіли ви з-під хмар,
І далекий шлях ваш до нас.
Сніжинки, ви вкриваєте
Снігом наші грядки,
Щоб спочивали вони,
Як у божому раю.
Сніжинки – білі фартушки,
Прилітайте до нас знову,
Зробимо снігову бабу,
І гратимемося досхочу.

BALD NUN IST WEIHNACHTSZEIT НЕЗАБАРОМ РІЗДВО

1. Bald nun ist Weih-nachts-zeit, froch-li-che

Zeit, jetzt ist der Weih-nachts-mann

gar nim-mer weit, jetzt ist der

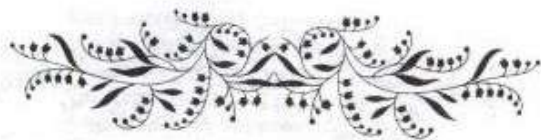

Weih-nachts-mann gar nim-mer weit.

Незабаром Різдво – веселий час,
І Дід Мороз прийде.
Незабаром прийде, прийде,
Дід Мороз прийде до нас.

OH, ES RIECHT GUT!
ОЙ ЯК ДУХМЯНО!

1-6. Oh, es riecht gut, oh, es riecht
fein! Heut rühren wir Teig zu
Plätz-chen ein. I. In der Kuc-che
wird ge-ba-cken, helfft nur al-le Man-deln kna-cken.
1-6. Oh, es riecht gut, oh, es riecht fein!

Butter, Zucker glatt gerührt
und die Bleche eingeschmiert!
Eier in den Topf geschlagen
und die Milch herzugetragen!

Weissen Mehl, das woll'n wir sieben,
aber nichts daneben stieben!
Inge sticht die Formen aus,
Herzen, Sterne werden draus.

Oh, es riecht gut, oh, es riecht fein!
Die Plätzchen werden fertig sein.
Weihnachtskringel, braun und rund,
eins zum Kosten in den Mund!
Oh, es riecht gut, oh, es riecht fein!

Ой як духмяно, духмяно пахне,
Замішу тісто я.
Пекти до Різдва буду фанки я,
Ой як духмяно, ой як духмяно пахне!

Масло, цукор розітру,
Лист я маслом намащу!
Яйця в горщик розіб'ю,
Й молока туди додам.
Борошно добре просію,
Щоб ніщо не залетіло.

Із форм Інґа фігурки –
Серця, зірки виймає.
Ой як духмяно, духмяно пахнуть
Випечені фанки і різдвяні баранці.
Ой як духмяно, духмяно пахне
У цей різдвяний час.

EIN MAENNLEIN STEHT IM WALDE
СТОЇТЬ У ЛІСІ ЧОЛОВІЧОК

1. Ein Maennlein steht im Walde ganz
still und stumm; es hat von lauter
Purpur ein Maennlein um.
Sagt, wer mag das Maennlein sein, das da steht im
Wald allein mit dem purpur-
roten Maennlein!

Das Maennlein steht im Walde
auf einem Bein
und hat auf seinem Haupte
schwarz Kaepplein klein.
Sagt, wer mag das Maennlein sein,
das da steht im Wald allein
mit dem kleinen schwarzen Kaepplein?

Тихо, безмовно у лісі чоловічок стоїть
У пурпуровій киреї.
Скажи, хто він,
Що там, у лісі стоїть
У пурпуровій киреї?

Чоловічок стоїть у лісі
На одній нозі.
На голові у нього
Маленька чорна шапчина.
Скажи, хто він,
Що стоїть самотньо у лісі
У чорній шапчині на голові?

О TANNENBAUM!
О ЯЛИНКО!

1. O Tan-nen-baum, o Tan-nen-baum, wie

treu sind dei-ne Bläet-ter. Du

grüest nicht nur zur Som-mers-zeit, nein,

auch im Win-ter, wenn es schneit. O

Tan-nen-baum, o Tan-nen-baum, wie

treu sind dei-ne Bläet-ter

O Tannenbaum, o Tannenbaum,
du kannst mir sehr gefallen!
Wie oft hat schon zur Weihnachtszeit
ein Baum von dir mich hoherfreut.
O Tannenbaum, o Tannenbaum,
du kannst mir sehr gefallen!

O Tannenbaum, o Tannenbaum,
dein Kleid will mich was lehren:
Die Hoffnung und Beständigkeit
gibt Trost und Kraft zu jeder Zeit.

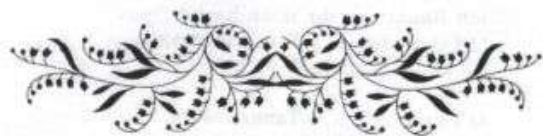

О ялинко, о ялинко!
Вічнозелені твої гілки.
Зелена ти не тільки влітку,
Зелена ти і взимку.
О ялинко, о ялинко,
Вічнозелені твої гілки.

О ялинко, о ялинко,
Як радію я тобі!
У різдвині дні
Принесиш радість нам.
О ялинко, о ялинко,
О радосте моя!

О ялинко, о ялинко,
Твоя краса
Дає надію і вітху,
Впевненість і силу на цілий рік.

WIEDERSEHN!
ДО ЗУСТРІЧІ!

Wie- der- sehn! Wort des
Tros- tes, o wie schoen toenst du
vom ge- lieb- ten Mun- de, wenn in
ban ger Abs- chieds- stun- de wir am
Schei- de we- ge stehn. Wie- der- sehn, o
Wie- der- sehn, o Wie- der- sehn!

Прощання! Слово розлуки,
Як солодко ти звучиш
З добрих уст у надвечір'я
У час розлуки.
Прощай, прощай, прощай!

НАШІ ВИКОНАВЦІ ПІСЕНЬ

Йосип Шрамл. Народився 18 січня 1936 року в с.Німецька Кучава на Мукачівщині. Навчався у німецькій початковій школі. У 1954 році закінчив середню школу в м.Мукачеві, а у 1960 році – Львівський державний університет ім. Ів.Франка, факультет іноземних мов (німецьке відділення). З 1961 року по 1982 рік працював в УжДУ викладачем, старшим викладачем, доцентом, завідувачем кафедри іноземних мов. Кандидат філологічних наук. Помер 29 жовтня 1989 року в м.Мукачеві.
Записано пісні: с. 25, 28, 64, 67, 92, 94.

Joseph Schraml wurde am 18. Januar 1936 in dem Dorf Deutsch Kutschawa geboren. In den Jahren 1942–1944 lernte er in der deutschen Volksschule. 1954 beendete er die Mittelschule in Mukatschewo. Im Jahre 1960 absolvierte er die Fakultät fuer Fremdsprachen der Nationalen Iw. Franko Universitaet Lwiw. Seit 1961 bis 1982 war er an der Nationalen Universitaet Ushhorod taetig. Kandidat der philologischen Wissenschaften. Dozent. Starb am 29. Oktober 1989 in Mukatschewo.

Агата Шрамл (Бурч). Народилася в с.Павшино на Мукачівщині. У 1970 році закінчила факультет іноземних мов Ужгородського державного університету (німецьке відділення). Працювала вчителькою німецької мови у с. Павшино.
Записано пісні: с. 116, 119, 121, 127, 129, 133, 135, 137, 141, 144, 148.

Agata Schraml (Burtsch) wurde in dem Dorf Pawschino geboren. Absolvierte die Fakultät fuer Fremdsprachen der Nationalen Universitaet Ushhorod. Deutschlehrerin.

Варфоломій Бунда народився 12 червня 1934 року в с.Німецька Кучава на Мукачівщині. Вчився у німецькій народній школі. У 1952 році закінчив Свалявську середню школу, а в 1957 році – факультет іноземних мов (німецьке відділення) Львівського державного університету ім. Ів.Франка. Працює вчителем німецької мови у Свалявській гімназії.

Записано пісні: с. 18-20, 23, 42, 48, 82, 96, 98, 106, 110, 117.

Warfолоmiy Bunda wurde am 12. Juni 1934 in dem Dorf Kutschawa in der Naehе von Mukatschewo geboren. Er lernte in der deutschen Elementarschule in dem Dorf D.Kutschawa. Im Jahre 1952 beendete er die Mittelschule in Swaljava. Im Jahre 1957 absolvierte er die Fakultät fuer Fremdsprachen (Germanistik) der Iw. Franko - Universitaet Lwiw. Deutschlehrer im Gymnasium Swaljava.

Анна Станкович. Народилася 10 листопада 1928 року в с.Драчино. Навчалася у німецькій народній школі с.Драчино. У 1955 році закінчила Мукачівське педагогічне училище, а в 1961 році – Київський інститут іноземних мов. Вчитель німецької мови.

Записано пісні: с. 55, 57, 59, 61, 78, 84, 87, 100, 112.

Anna Stankowitsch wurde am 10. November 1928 in dem Dorf Dratschyno geboren. Einige Jahre lernte sie in der deutschen Volksschule. Im Jahre 1955 beendete sie die paedagogische Fachschule in Mukatschewo. 1955 absolvierte

A.Stankowitsch das Institut fuer Fremdsprachen in Kyjiw. Deutschlehrerin.

Луїза Пензенштадлер. Народилася у 1918 році в с.Пузняківці на Мукачівщині. Закінчила німецьку народну школу в с.Пузняківці. Проживає у с.Пузняківці. Пенсіонерка. Записано пісні: с. 45, 48, 123, 131, 134, 139, 146.

Luisa Pensenstadler wurde 1918 in dem Dorf Pusnjakiwzi (Pusnjak) bei Mukatschewo geboren. In Pusnjakiwzi beendete sie die deutsche Volksschule. Rentnerin.

Маргарета Шустер. Народилася 19 січня 1918 року в с.Ервінсдорф – Нове Сусково на Свалявщині. Закінчила німецьку народну школу у 1930 році. Проживає в с.Кобалевиця на Іршавщині. Пенсіонерка. Записано пісні: с. 30, 32, 34, 36, 40, 50, 85, 109.

Margareta Schuster wurde am 19. Januar 1918 in Erwinsdorf – Nowe Suskowo bei Swaljawa geboren. Im Jahre 1930 beendete M.Schuster die deutsche Volksschule. Heute wohnt M.Schuster in dem Dorf Kobalewyzja bei Irschawa. Rentnerin.

Золтан Кірман. Народився 8 лютого 1932 року у передмісті Мукачєва – Паланку. Навчався у німецькій народній школі. У 1957 році закінчив факультет іноземних мов (німецьке відділення) Львівського державного університету ім. Ів. Франка. Працював учителем німецької мови на Свалявщині і в м.Мукачєві. Пенсіонер. Нині очолює обласне товариство німецької культури «Відродження». Записано пісні: с. 53, 80, 108.

Soltan Kisman wurde am 8. Februar 1932 in dem Palanok bei Mukatschewo geboren. Er lernte einige

Jahre in der deutschen Volksschule.

Im Jahre 1957 absolvierte er die Fakultät fuer Fremdsprachen (Germanistik) der Nationalen Iw.Franko - Universitaet Lwiw. Als Deutschlehrer war er in Swaljawa und Mukatschewo taetig. Heutzutage ist er Vorsitzender der Gesellschaft fuer Deutsche Kultur «Wiedergeburt».

Магдалина Гудак. Народилася 9 вересня 1943 року в м.Мукачєві. У 1960 році закінчила середню школу № 7, а в 1973 році – Чернівецький державний університет. Тovarознавець. М. Гудак – голова національно-культурного товариства німців «Паланок» м.Мукачєва, художній керівник самодіяльного німецькомовного ансамблю «Паланок». Записано пісні: с. 19, 69, 71, 74, 78.

Hudak Magdalena wurde am 9. September 1943 in Mukatschewo geboren. Im Jahre 1960 absolvierte sie

die Mittelschule Nr.7 in Mukatschewo und im Jahre 1973 – die Nationale Universitaet Tscherniwzi.

Hudak M. ist Vorsitzender des national – kulturellen Vereins der Deutschen «Palanok» in Mukatschewo und gleichzeitig Leiterin der Leienkunstgruppe «Palanok».

Федір Андрійович Куля народився 2 березня 1935 року, в с.Солочин Свалявського району Закарпатської області. У 1952 році закінчив Свалявську середню школу, а в 1959 році – факультет іноземних мов (німецьке відділення) Львівського державного університету ім.Ів.Франка. Після закінчення університету працював учителем на Свалявщині.

З 1962 року працює в Ужгородському державному університеті на кафедрі німецької філології. Член Національної спілки журналістів України. Наукові інтереси: методика викладання іноземних мов, порівняльне мовознавство, перекладознавство, педагогіка, історіографія та етнокультура німців Закарпаття. Автор понад 200 наукових, науково-популярних та публіцистичних статей, а також книг: «Німецькі школи на Закарпатті» – «Deutsche Schulen in Transkarpatien». – Ужгород: ВАТ «Патент», 1998. Друге видання даної книжки – Ужгород, видавництво Ужгородського національного університету, 2002 рік. Наступна книга – «Закарпатська гоетіана»: Закарпатські поети-перекладачі поезії Й.-В.Гете (До 250-річчя від дня народження Й.-В.Гете). – Ужгород: Закарп. обл. упр. статистики, 1999 рік.

Fedir Kulja wurde am 2. März 1935 in dem Dorf Solotschin in der Nähe von Swaljawa geboren. Im Jahre 1952 beendete er die Mittelschule in Swaljawa. 1959 absolvierte er die Fakultät fuer Fremdsprachen (Germanistik) der Nationalen Iw.Franko - Universitaet Lwiw. Seit 1962 ist er als Oberlektor fuer Germanistik an der Nationalen Universitaet Ushhorod taetig.

Forschungsinteressen: Methodik des Fremdsprachenunterrichts, vergleichende Sprachwissenschaft, Paedagogik, Historiographie und Ethnokultur der Deutschen von Zakarpattja. Er ist Autor von 200 wissenschaftlichen Arbeiten und Buechern: «Deutsche Schulen in Transkarpatien». – Ushhorod, «Patent», 1998 und «Zakarpatska Goethiana». – Ushhorod, 1998 (Die Dichter von Zakarpattja als Uebersetzer der Poesie von Goethe).

Ярослава Петрівна Рак народилася 5 липня 1973 року в м.Ужгороді. У 1992 році закінчила Ужгородське музичне училище, а в 1997 році – Донецьку консерваторію ім. С.Прокоф'єва. Музикознавець, викладач музично-теоретичних дисциплін в Ужгородському музичному училищі ім. Д.Задора.

З 2000 року Я.Рак – викладач Ужгородського факультету національного університету культури і мистецтв України, а згодом – науковий співробітник Закарпатської філії Українського центру культурних досліджень. Автор низки статей та книги «Творчий портрет Д.Задора» (Ужгород, 1997), співавтор видання «Музичне Берегово. 1945–2000». (Ужгород, 2002).

Лауреат обласної премії ім. Д.Задора (1999).

Jaroslawa Rak wurde am 5. Juli 1973 in Ushhorod geboren. 1992 absolvierte sie die Musikfachschule in Ushhorod und 1997 das staatliche Prokofjew - Konservatorium in Donezk.

Musikwissenschaftlerin, Lektorin der musiktheoretischen Fachdisziplinen in der D.Zadors - Musikfachschule Ushhorod.

Ab 2000 ist sie Lektorin an der Ushhoroder Fakultaat der Nationalen Universitaet fuer Kultur – und Kunst der Ukraine taetig. Gleichzeitig ist sie wissenschaftliche Mitarbeiterin der Zakarpattja - Filiale des Ukrainischen Zentrums der kulturellen Forschungen.

Sie ist Autorin von einigen Artikeln und Buechern: monographischer Abriss «D.Zadors schoepferisches Portraet» (1997), und Mitautorin des Buches «Das Musikleben in Beregowo. 1945–2000» (Ushhorod, 2002).

J.Rak ist D.Zadors Gebietspreistraegerin (1999).

СЛІВНИК НІМЕЦЬКОЇ ГОВІРКОВОЇ ЛЕКСИКИ

Говіркова лексика	Німецька стандартна мова	Українська мова
bua /Maedel Trindl	der Bursch das Maedchen	парубок дівчина, юнка
emo:l Streisl	einmal der Strauss das Bukett	одного разу букет
to:g to:xta pi:s heit	der Tag die Tochter boese heute	день донька злий сьогодні
jo:gla ju:hitsen ke:ma klink	der Jodler jauchtzen kommen klingen	приходити звучати
li:pə mu:əda no:xt o:lma pu:əm Sne:pən stis	die Liebe die Mutter die Nacht die Alm(e) der Junge die Schneeballen stoessen	кохання мати ніч полонина юнак сніжинки штовхати

КОМЕНТАР МАЛОВЖИВАНОЇ ЛЕКСИКИ

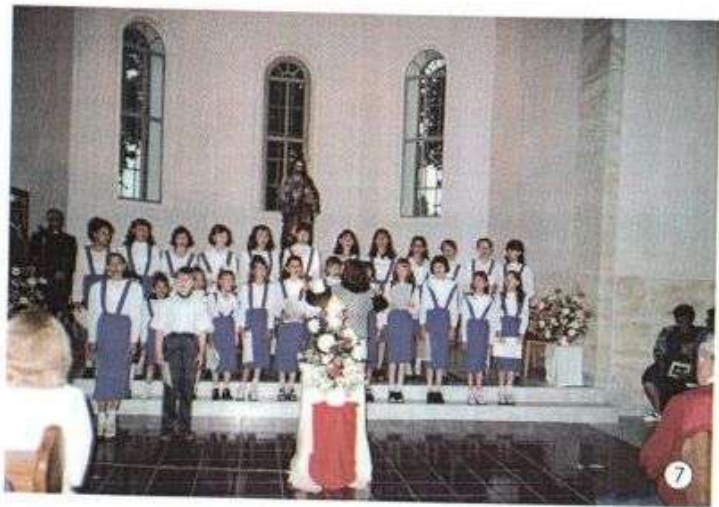
Die Band, -, -s	-eine Kleine Musikkapele. Невеликий самодіяльний інструментальний ансамбль. На Закарпатті раніше слово «банда» вживалося саме у цьому значенні.
Bayern	- ein deutsches Bundesland. Баварія - федеральна земля Німеччини.
Die Kneipe, -n, -n	- ein kleines Wirtshaus. Кафе, рестораник. У XIX ст. і першій половині XX ст. - «die Kneipe» - «Квайпа» слугувало на Закарпатті синонімом до слова «корчма» і було досить вживаним.
Die Postillon, -s, -en	- der Schwager (чоловік сестри). На Закарпатті і нині досить вживане у спілкуванні - «штовгор».
Die Trafik, -, -en,	- Kurzform fuer Tabaktrafik. Кіоск продажу тютюнових виробів. У XIX ст. і першій половині XX ст. слово «трафика» було досить вживаним у спілкуванні на Закарпатті.
Tirol	- ein oesterreichisches Bundesland. Тіроль - федеральна земля Австрії.
Der Tiroler, - (e)s, - n	- der Einwohner des Landes «Tirol». Житель федеральної землі Тіроль.
Der Taler, (e)s, -,	-eine Silbermuenze. Талер - срібна монета.
Der Schwabe, - n, - n	- Bewohner Scwabens (eines Teiles von Bayern). Шваб - мешканець Швабії. Швабія - адміністративний округ землі Баварія. Раніше «шваб» було поширене як узагальнююче прізвисько до німця чи німців на Закарпатті.
Jodel	- Jodeln - співати з речетативом - жанр пісень у альпійських горців. Відзначається своєрідною манерою - фальцет з використанням дуже високих регістрів голосу. Інша назва - Йодлер.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Сенько І. Історія у дзеркалі літератури. – Ужгород, 2000. – С. 24.
2. Штефуровський С. До питання німецької колонізації і німецьких діалектів на Закарпатті в XVIII–XIX ст.//Наук.зап.УжДУ. – Т.ХХХ. – Серія історична. – Ужгород, 1957. – С. 203.
3. Головчак Н., Куля Ф. Німецькі поселення на Закарпатті в дзеркалі мовно-географічної характеристики їх прізвищ//Carpatika – Карпатика. Вип. 8. – Актуальні проблеми вітчизняної і зарубіжної літератури. – Ужгород, 2002. – С. 23.
4. Куля Ф., Чолос І. Австрійці Тересвянської долини//Новини Закарпаття. – 1995. – № 130–131. – С.10.
5. Тиводар М. Етнологія. – Ужгород, 1988. – С.217.
6. Куля Ф., Петрище П. Сім'я, церква і школа – триєдина домінанта збереження своєї самобутності німцями Закарпаття//Етнічна історія народів Європи. 36.наук.праць. – К., 1999. – С.35.
7. Качур В. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічної роботи з сім'єю. На правах рукопису. Дипл.робота. – Ужгород, 2002. – С.27.
8. Химинець В. Основні рушійні чинники при творенні спільних ментальних рис українського і німецького етносів//Державне регулювання міжетнічних відносин на Закарпатті. – Ужгород, 1998. – С.167.
9. Павленко Г. Німці на Закарпатті. – Ужгород, 1995. – С.37.
10. Куля Ф. Німецькі школи на Закарпатті. – Ужгород: – ВАТ «Патент», 1998. – С. 7–8.
11. Франко І. Студії над українськими піснями: Твори у 52 т. – К., 1984. – Т. 42. – С.16.
12. Головчак Н., Куля Ф. Названа праця. – С. 24.
13. Куля Ф. Названа праця. – С.9.
14. Там само. – С.11.
15. Там само. – С. 19.

НА ФОТО:

1. Свято німецької культури в с.Павшино Мукачівського району. 2000 рік.
2. Ансамбль центру німецької культури «Паланок». Керівник Вікторія Куц.
3. «День матері» святкує дитсадок № 25 м.Мукачева (німецька група). Керівник Катерина Деряч. 2002 рік.
4. На обласному святі німецького народного мистецтва. Ансамбль із с.Бородінка.
5. Фестиваль німецької культури в с.Шейбери. 2001 рік.
6. Ансамбль із с.Павшино. Керівник Ізабелла Мадлен.
7. Дитячий хор центру німецької культури «Паланок». Керівник Світлана Фенцик.
8. Ансамбль із с.Барбово.
9. Ансамбль із с.Нижня Грабівниця.
10. Дитячий вокальний ансамбль центру німецької культури «Паланок». Керівник Вікторія Куц.
11. Вокальний ансамбль центру німецької культури «Паланок». Керівник Магдалина Гудак.
12. Оркестр народних інструментів центру німецької культури «Паланок». Керівник Едуард Погорецький.
13. Під час святкування 250-річчя з дня народження Й.-В.Гете в центрі німецької культури «Паланок». Квартет під керівництвом Едуарда Погорецького. 2000 рік.
14. На фестивалі німецької культури в центрі «Паланок». 1996 рік.
15. Хор центру німецької культури «Паланок». Керівник Світлана Фенцик.

ЗМІСТ – INHALT

Народна пісня німців Закарпаття	3	Das deutsche Volkslied in Zakarpattja
Резюме	13	Resumee
Історичні та журливі пісні	15	Historische - und Heimwehlieder
Ліричні пісні	41	Lyrische Lieder
Жартівливі пісні	73	Schaerzlieder
Колискові та дитячі пісні	115	Wiegen - und Kinderlieder
Наші виконавці пісень	150	Unsere Interpreten
Про авторів	154	Die Mitautoren der Sammlung
Словник німецької говіркової лексики	156	Woerterbuch der mundartlichen Lexik
Коментар маловживаної лексики	157	Kommentar
Використана література	158	Literaturverzeichnis

Літературно-художнє видання

Куля Федір Андрійович, Рак Ярослава Петрівна
МІЖ КАРПАТАМИ І АЛЬПАМИ
Народні пісні німців Закарпаття

Відповідальний за випуск В.П.Оленич
Загальна редакція авторська
Редактор текстів українською мовою С.О.Дунайська
Художн.-техн. редактор О.О.Наурексов
Нотна графіка А.З.Хазитарханов
Коректор О.О.Обручар

У книзі використані репродукції з видань:

Австрія. – Відень. – 1990. – С.25.

Вальтраут Вертер-Кунціг. Одяг шварцвальдців. – ФРН.

Карлсруе. – 1981. – С. 44, 81.

Фото з сімейних архівів Магдалини Гудак, Федора Кулі, Георгія Меліки.

Здано до набору 31.07.02. Підля до друку 03.12.02. Формат 60x84/16. Папір офс.
Гарнітура «SchoolBook». Друк офс. Ум.друк.арк. 9,76. Ум.фарб.-відб.11,15.
Обл.-вид.арк. 10,0. Вид. № 1. Зам. 1325. Тираж 500 пр.

Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ
управління у справах преси та інформації.

88005 Ужгород, Руська, 13.

Видавництво УжНУ.

88000 Ужгород, Підгірна, 46.

Міська друкарня.

88005 Ужгород, Руська, 13.

Куля Ф., Рак Я.

К 90 Між Карпатами і Альпами: Народні пісні німців Закарпаття. – Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ управління у справах преси та інформації, видавництво УжНУ, 2002. – 160 с., 8 с. іл.

ISBN 966-7186-75-X

ISBN 966-7400-23-1

Збірка «Народні пісні німців Закарпаття» має чотири розділи – «Історичні та журдні пісні», «Ліричні пісні», «Жартівливі пісні», «Коліскові та дитячі пісні». У них подані німецькі народні пісні такими, якими вони були у XVIII – XIX століттях, щоб залишити у спадок прийдешнім поколінням коштовні перлини німецьких говірок тих регіонів, вихідцями з яких були німці-переселенці.

Збірка адресована широкому загалу читачів, зокрема учням шкіл, студентам, вчителям, викладачам дитячих садків, самодіяльним художнім колективам і всім тим, кому небайдужі сторінки історії, культури і духовності краю.

ББК 85.313(4 УКР – 4 Зак.) + 82.3(4 УКР – 4 закар.) – 43

УДК 784.4(477-87)–112.2+398.8